Omaiset Huumetyön Tukena ry

Vuosikirja 2014

Sisältö

Toiminnanjohtajan katsaus 2

Arvot 3

Järjestön tarjoamat palvelut 4

Avoimet ovet 5

Palveluohjaus 8

Elämäntaitoryhmä 11

Verna – vertaistoimintaa naisille 14

Satu – tukea ja palveluohjausta sairaalaympäristössä . . 18

Jälkipolku hoito-ohjelma 21

Kuntouttava työtoiminta 24

Läheisten tuki- ja neuvontapalvelut sekä
virkistys- ja ryhmätoiminta 26

Kehitysyhteistyöhanke Sopi Jikko 28

Hallinnollinen työ 31
- Organisaatio 32
- Kehittäminen 33
- Viestintä ja vaikuttaminen 35
- Talous 39

Toiminnanjohtajan katsaus

Päihteitä käyttävät ovat monella tapaa syrjäytyneitä ja heillä on useiden eri palveluiden tarvetta. Tuoreen THL:n tutkimuksen mukaan huumeiden ongelmakäyttäjien määrä on lisääntynyt maassamme. Heitä arvioidaan olevan noin 18 000–30 000. Noin joka kymmenes on asunnoton, koulutustaso on matala, työttömyys on yleistä ja yleinen terveydentila huono. Lisäksi heillä on monenlaisia sosiaalisia ongelmia. Yhä useammalla on vaikeuksia saada itselleen tarvitsemiansa palveluita, sillä palvelujärjestelmässä asioiminen on heille vaikeaa. Palvelujärjestelmästä onkin tullut pirstaloitunut palveluviidakko, jossa asiakas, jolla on erityistä tuen tarvetta ja jonka elämänhallinta on heikkoa, ei osaa suunnistaa.

Vaikka huumeongelma on pahentunut, samaan aikaan päihdehuollon resurssit ovat pysyneet entisellään tai jopa vähentyneet kuntien taloustilanteen heikentyessä. Edes taloudellisesti haastavina aikoina ei ole kestävää politiikkaa säästää kaikista heikoimmassa asemassa olevien palveluista kuten päihdehoidosta, mielenterveyspalveluista tai sosiaalihuollosta. Silti päihdehoitojaksojen pituus on jatkuvasti lyhentynyt ja maksusitoumusten saaminen on vaikeutunut. Aidosti päihteettömyyttä tukevaa asumista ja asumisympäristöjä on liian vähän. Tämä vaikeuttaa asiakkaiden kuntoutumista ja voi pahimmillaan tehdä tyhjäksi hoidossa saavutetut tulokset.

Laadukkaat ja mahdollisimman helposti saatavilla olevat päihde-, mielenterveys- ja sosiaalipalvelut ovat koko yhteiskunnan etu niin inhimillisesti kuin taloudellisestikin katsottuna.

Kuntoutumista ja normaaliin työelämään siirtymistä hankaloittaa myös se, että päihdekuntoutujille on vaikeaa löytää harjoittelupaikkoja ja kuntouttavaa työtoimintaa. Tämä olisi kuitenkin tärkeää, sillä päihdekuntoutuja ei useinkaan ole heti kuntoutuksen päätyttyä saman tien valmis normaaliin työ- tai opiskeluelämään. Työllistyminen voi olla myös mahdotonta esimerkiksi siksi, että päihteitä käyttävän leima jää elämään. Myös työkokemuksen puute saattaa olla este. Sopivan työn, opiskelun tai muun mielekkään tekemisen löytäminen on kuitenkin yhteiskuntaan integroitumisen edellytys.

Erityisesti päihteitä käyttäville suunnatuista matalan kynnyksen kohtaamispaikoista on puutetta. Päihteitä käyttävillä, heidän läheisillään sekä päihdekuntoutujilla on suuri psykososiaalisen tuen tarve, mutta tukea on tällä hetkellä liian vähän tarjolla. Päihteitä käyttävien läheisille ei ole riittävästi palveluita, esim. läheisryhmiä tai keskusteluapua, vaikka myös läheiset oireilevat muun muassa sairauspoissaoloin.

Laadukkaat ja mahdollisimman helposti saatavilla olevat päihde-, mielenterveys- ja sosiaalipalvelut ovat koko yhteiskunnan etu niin inhimillisesti kuin taloudellisestikin katsottuna. Tässä mielessä sote-uudistus voi olla mahdollisuus, mikäli se toteutetaan hyvin. Vaarana kuitenkin on, että kun palvelujärjestelmä myllätään uuteen uskoon, jää kaikista heikoimmassa asemassa olevien ääni kuulematta.

Toivon, että sote-ratkaisua etsittäessä päättäjät kuuntelisivat meitä järjestöjä. Me olemme suomalaisten arjen asiantuntijoita. Omaiset Huumetyön Tukena ry:ssä näemme työssämme päivittäin, millaisia haasteita päihteitä käyttävät, kuntoutujat ja heidän läheisensä palvelujärjestelmässä kohtaavat. Tarvitaan uudenlaista sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja vuoropuhelua, jossa järjestöjen rooli ei voi olla pelkästään ostopalvelujen tuottaminen ja sitä kautta taloudellisen jouston mahdollistaminen kunnille ja kaupungeille.

Pidemmällä tähtäimellä resurssien lisääminen päihdetyöhön säästäisi kustannuksia. Näinä vaikeina aikoina asiakkaat tarvitsevat tukea ja arvostavaa kohtaamista, kattavia sekä joustavia hoitopolkuja, joissa on mahdollisuus kuntoutua turvallisesti. Aito kohtaaminen ja välittäminen korostuvat. Päihdeongelmista kärsivien ihmisten kuntoutumistarpeita ei voi hinnoitella. Auttamisessa ja tukemisessa tulee ottaa huomioon heidän yksilölliset tarpeensa ja heitä pitää kuunnella. Laadukkaiden tukitoimien ja palveluiden tarjoamisen pitäisi olla yhteiskunnassamme itsestäänselvyys.

Ron Furman
toiminnanjohtaja

Arvot

Yhdistyksen arvot ovat koko toiminnan läpileikkaavia periaatteita, joita sovelletaan niin asiakastyössä kuin kaikessa muussakin yhdistyksen toiminnassa kuten työyhteisön vuorovaikutuksessa, hallinnollisessa kehittämistyössä, vaikuttamistoiminnassa tai vaikkapa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Omaiset Huumetyön Tukena ry:n arvot ovat:

Asiakaslähtöisyys

- Kaikki yhdistyksen toiminta tähtää päihteitä käyttävien, kuntoutujien ja läheisten palveluiden ja yhteiskunnallisen aseman parantumiseen. Yhdistyksen toiminta nousee asiakaskunnan tarpeista ja siinä kuuluu asiakkaan ääni.

Kunnioittava kohtaaminen

- Kunnioittava kohtaaminen on arvostavaa, toiset huomioonottavaa ja suvaitsevaa vuorovaikutusta, jossa ihminen hyväksytään tasa-arvoisena toimijana.

Osallisuus

- Osallisuus arvona on kuulumista yhteisöön, kuulluksi tulemista ja osallisuutta yhteiseen ja yksilöä koskevaan päätöksentekoon.

Avoimuus

- Avoimuus arvona tarkoittaa toiminnan ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä, avointa vuorovaikutusta ja avointa yhteistyötä kumppaneiden kanssa.

Luotettavuus

- Pidämme lupauksemme ja toimimme sovittujen periaatteiden mukaisesti. Olemme luotettava yhteistyökumppani. Noudatamme ehdotonta luottamuksellisuutta suhteessa asiakkaidemme hoitoon ja muihin luottamuksellisiin ja salassa pidettäviin tietoihin. Tästä ehdottomasta salassapitovelvollisuudesta on muutamia (esim. lastensuojelulaki) poikkeuksia, joista asiakas saa tietoja hoitosuhdetta aloitettaessa.

Järjestön tarjoamat palvelut

Omaiset Huumetyön Tukena ry tarjoaa palveluja päihteitä käyttäville, päihdekuntoutujille ja heidän läheisilleen. Järjestön palvelut muodostavat kokonaisuuden, minkä piirissä asiakkaan on mahdollisuus liikkua joustavasti eri toimintojen välillä.

Järjestö tarjoaa päihteitä käyttäville kynnyksetöntä päiväkeskustoimintaa, yksilöllistä palveluohjausta, ohjattua ryhmätoimintaa, vertaistoimintaa sekä tukea ja palveluohjausta sairaalaympäristössä. Päihdekuntoutujille tarjotaan päihdekuntoutusta sekä kuntouttavaa työtoimintaa. Läheisille on puolestaan tarjolla tuki- ja neuvontapalveluja, terapeuttinen ja vertaistuellinen läheisryhmä sekä virkistystoimintaa.

Järjestön palvelut muodostavat kokonaisuuden, minkä piirissä asiakkaan on mahdollisuus liikkua joustavasti eri toimintojen välillä.

Päihteitä käyttäville
- Avoimet ovet
- Palveluohjaus
- Elämäntaitoryhmä
- Verna – vertaistoimintaa naisille
- Satu – tukea ja palveluohjausta sairaalaympäristössä

Päihdekuntoutujille
- Jälkipolku hoito-ohjelma
- Kuntouttava työtoiminta

Läheisille
- Läheisten tuki- ja neuvontapalvelut, ryhmä- ja virkistystoiminta

Avoimet ovet

Avoimet ovet on kynnyksetön kohtaamispaikka, joka tarjoaa palveluita sekä tukitoimintaa heikoimmassa asemassa oleville päihteitä käyttäville asiakkaille. Avoimissa ovissa asiakkaalla on mahdollisuus pysähtyä, tulla kuulluksi, kysyä neuvoa ja saada ammatillista apua sekä vertaistukea. Asiakkaat voivat asioida Avoimissa ovissa anonyymisti. Toiminta on haittoja vähentävää ja osallisuutta edistävää, eikä asiakkaalta edellytetä päihteettömyyttä tai toimintaan sitoutumista. Päihteitä käyttäville asiakkaille järjestetään ryhmä-, työpaja- ja vapaa- ajantoimintaa Avoimien ovien yhteydessä.

Yhteenkuuluvuutta, hyviä keskusteluja ja sosiaalisuutta. Hyvää ruokaa ja tekemistä päivälle.

Avoimien ovien toiminnan rahoitus koostui vuonna 2014 RAY:n kohdennetusta toiminta-avustuksesta (OmaTila) sekä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston myöntämästä järjestöavustuksesta.

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Kynnyksettömän kohtaamispaikan päätavoitteena on tukea ja vahvistaa kaikista heikoimmassa asemassa olevien päihteitä käyttävien ihmisten palveluita, vähentää päihdehaittoja sekä edistää päihteitä käyttävien osallisuutta. Avoimissa ovissa pyritään tarttumaan mahdollisimman nopeasti asiakkaan esille tuomiin haasteisiin. Asiakkailla on mahdollisuus saada apua ja tukea ammattilaisilta sekä vertaisilta.

Asiakasruokailu on oleellinen osa Avoimien ovien toimintaa. Osa asiakkaista tutustuu toimintaan pikkuhiljaa, käyden ensin vain ruokailemassa. Vähitellen moni heistä kiinnittyy Avoimien ovien toimintaan ja tulee osaksi päiväkeskuksen yhteisöä. Asiakkaat saavat vapaa-ajan toimintojen, työpajojen sekä aamuryhmän kautta onnistumisen kokemuksia, vertaistukea ja vaihtoehtoista tekemistä päihteiden käytön tilalle. Avoimien ovien toiminnan tavoitteena ei ole suuret asiakasmäärät, vaan asiakkaan aito ja yksilöllinen kohtaaminen sekä arjen vahvistaminen.

Avoimien ovien asiakastyöstä vastasi vuonna 2014 kaksi palveluohjaajaa. Järjestön muut työntekijät toimivat ohjaajina Avoimissa ovissa tarpeen mukaan siten, että paikalla on aina vähintään neljä työntekijää. Lisäksi järjestön kuntouttavassa työtoiminnassa olevat kuntoutujat toimivat lisäapuna henkilökunnalle sekä vertaistukena asiakkaille.

Asiakasprosessin tavoitteet:

- kohdatuksi tuleminen
- osallisuus
- onnistumisen kokemukset
- tunne tarpeellisuudesta
- hetkellinen irtautuminen päihdemaailmasta
- fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten haittojen väheneminen
- vertaistuki
- yhteisöllisyys
- mielekäs tekeminen

Toiminta vuonna 2014

Vuoden 2014 aikana kohtaamispaikassa oli yhteensä 1185 asiakaskäyntiä. Käyntien määrä kasvoi 38 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakkaat olivat entistä huonokuntoisempia ja tarvitsevampia, mikä aiheutti toiminnalle uusia haasteita. Usealla asiakkaalla oli eri päihteiden, myös muuntohuumeiden, sekakäyttöä sekä mielenterveysongelmia. Kaiken kaikkiaan toiminnan piirissä oli 197 eri asiakasta, joista naisia oli noin kolmannes. Avoimiin oviin onnistuttiin tavoittamaan 155 uutta asiakasta eli 79 prosenttia kaikista asiakkaista oli uusia asiakkaita. Voidaan siis todeta, että kohtaamispaikan asiakaskunta uudistui voimakkaasti vuoden 2014 aikana.

Avoimien ovien asiakkaille suunnattu aamuryhmä kokoontui keskiviikkoaamuisin valmistamaan ruokaa ja leipomaan Avoimien ovien asiakkaille. Aamuryhmään osallistui 3–5 asiakasta kerralla. Kaikilla ryhmäläisillä oli tavoitteena päihteidenkäytön vähentäminen tai lopettaminen ja aamuryhmän toiminta tuki näitä tavoitteita tarjoten kuntouttavia elementtejä asiakkaiden elämään. Osallistumisesta aamuryhmän ruuanvalmistukseen ja Avoimien ovien puhtaanapitoon asiakkaille maksettiin kannustimena ahkeruusrahaa. Tuki ja apu koettiin molemminpuolisena sekä asiakkaiden että työntekijöiden näkökulmasta katsottuna. Avoimien ovien asiakkaille järjestettiin myös kokkikurssi sekä vapaa-ajantoimintoja. Kaksi vapaa-ajantoimintakertaa toteutettiin yhteistyönä A-klinikkasäätiön terveys- ja sosiaalineuvontapiste Vinkin kanssa. Avoimet ovet toimi kohtaamis- ja kopinottopaikkana myös elämäntaitoryhmäläisille ja palveluohjausasiakkaille.

Marraskuun ajan Avoimet ovet oli suljettuna turvallisuusmääräysten päivittämisestä johtuen. Asiakasmäärien lisääntymisen vuoksi käyttöön otettiin uusia toimintatapoja ja käytäntöjä, joilla pyritään varmistamaan asiakkaiden ja henkilökunnan turvallisuus. Asiakkaiden määrää säännöstellään esimerkiksi siten, että tiloissa voi oleskella enintään 15 asiakasta kerralla. Henkilöstöresursseja lisättiin ja työntekijöitä on uusien turvallisuusohjeiden mukaisesti oltava paikalla vähintään neljä. Lisäksi

Kohtaamispaikan asiakaskäynnit vuosina 2011–2014

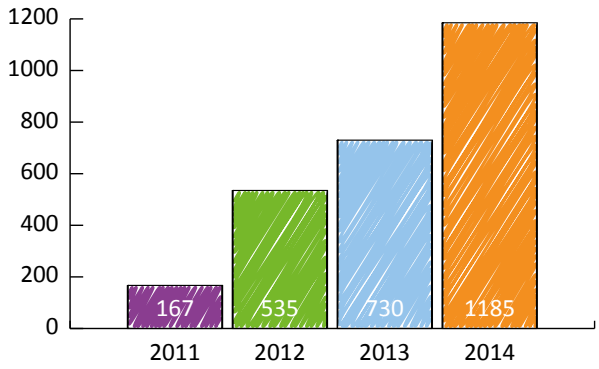

otettiin käyttöön hälytysjärjestelmä ja vartiointipalvelu, jotta tarvittaessa paikalle saadaan apua nopeasti.

Avoimissa ovissa vieraili vuoden 2014 aikana säännöllisesti terveys- ja sosiaalineuvontapiste Vinkin työntekijä ja vertaistoimijoita, jotka antoivat asiakkaille tarvittaessa terveysneuvontaa sekä kertoivat päihdekentän ajankohtaisista kuulumisista. Yhteistyötä tehtiin myös Omaiset mielenterveystyön tukena Uudenmaan yhdistys ry:n palveluohjaajan kanssa, joka vieraili vuoden aikana useasti Avoimissa ovissa.

Avoimien ovien seuranta- ja arviointivälineitä selkeytettiin vuonna 2014. Työntekijöille suunnattu väliarviointi toteutettiin SWOT-analyysimenetelmällä ja vuoden lopussa Seiska-itsearviointimallilla. Työntekijöiden mielestä toiminnan kohderyhmä tavoitettiin hyvin, asiakkaat saivat osakseen arvostavaa ja hyväksyvää kohtaamista, asiakkaita saatiin kiinnittymään järjestön eri toimintojen piiriin ja heidän toimintakykynsä vahvistui.

Pohdintaa

Vuonna 2014 Avoimissa ovissa onnistuttiin erityisen hyvin uusien asiakkaiden tavoittamisessa ja asiakaskäyntien määrä kasvoi voimakkaasti. Toiminnan kohderyhmä, kaikista heikoimmassa asemassa olevat päihteitä käyttävät, tavoitettiin erinomaisesti. Haasteena asiakastyössä koettiin asiakkaiden päihteiden sekakäyttö, erityisesti muuntohuumeiden arvaamattomat vaikutukset,

sekä lisääntyneet mielenterveysongelmat. Päihteiden sekakäytön ja mielenterveysongelmien yhteen kietoutuminen asettaa haasteita palvelujärjestelmälle ja sen kehittämiselle.

Tällä hetkellä päihteitä käyttävät eivät saa tarvitsemaansa apua ja tukea julkisen puolen sektorikohtaisista palveluista vaan tarvitsevat kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen perustuvia palveluita. Asiakkaiden auttamisen tulee lähteä liikkeelle arjen tukemisesta. Omaiset Huumetyön Tukena ry:ssä on havaittu, että matalan kynnyksen palveluista on selkeä puute. Helposti saavutettavissa olevaa psykososiaalista tukea on tällä hetkellä liian vähän tarjolla ja päihteitä käyttävillä on suuri tuen tarve. Esimerkiksi Riikka Perälän väitöskirjatutkimuksen (2012) mukaan vuorovaikutusta korostava ulottuvuus on päihdehuollon suuntaviivoissa jäänyt liian vähälle huomiolle. Hänen mukaansa sosiaalinen tuki on tärkeää myös haittoja vähentävässä työssä, ja tähän sosiaaliseen puoleen pitäisikin kiinnittää enemmän huomiota.

Järjestössä on havaittu, että kynnyksetön päiväkeskustoiminta on tuloksellista ja sen avulla on onnistuttu parantamaan asiakkaiden elämäntilannetta. Avoimien ovien toiminnan piirissä asiakkaat ovat kokeneet tulleensa hyväksytyiksi juuri sellaisina kuin ovat, ilman rooleja tai vaatimuksia. Avoimet ovet kohtaamispaikan tekemän työn tuloksellisuus perustuu toiminnan joustavuuteen ja asiakkaan tukemiseen ilman ennakkoehtoja.

Tukea elämäntilanteesta riippumatta

Kohtaamispaikat voidaan karkeasti jakaa päihteettömiin ja vielä päihteitä käyttäville suunnattuihin. Molempia tarvitaan: tärkeintä on, että apua ja tukea on tarjolla erilaisissa elämäntilanteissa mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Omaiset Huumetyön Tukena ry:n Avointen ovien päiväkeskustoiminta on suunnattu kaikista heikoimmassa asemassa oleville, vielä aktiivisesti päihteitä käyttäville. Kysyimme RAY:n avustusvalmistelija Anne Väisäseltä, miten hän näkee Avointen ovien tyyppisen matalan kynnyksen päiväkeskustoiminnan ja sen tarpeen.

Väisäsen mukaan matalan kynnyksen kohtaamispaikat ovat RAY-avusteisen toiminnan ydintä, sillä niissä yhdistyy vertaistoiminta ja ammatillinen työpanos. ”Aktiivisesti päihteitä käyttäville suunnatun toiminnan kautta kohdataan ne ihmiset, jotka hyötyvät paitsi järjestön, myös julkisen sektorin palveluista ja heidät voidaan ohjata tuetusti palveluiden piiriin. Perusideana on, ettei ihmisen tarvitse ensin itse kuntoutua saadakseen apua, vaan tukea voi saada elämäntilanteesta riippumatta”, Väisänen sanoo.

Toiminnalla edistetään päihteitä käyttävien osallisuutta ja vähennetään päihteiden käytöstä syntyviä haittoja niin yhteiskunnallisesti kuin yksilöidenkin elämässä. ”Ideaalitilanteessa järjestötyö täydentää julkisen sektorin tuottamia palveluita ja nappaa kiinni niistä ihmisistä ja tilanteista, jotka ovat vaarassa jäädä palveluketjujen aukkoihin”, katsoo Väisänen. Hänen korostaa, että asiakkaiden ongelmat voivat olla monisyisiä, jolloin sektorirajat ylittävä yhteistyö järjestöjen kesken on tärkeää. Tärkeää on myös toiminnan jatkuva kehittäminen ja toimintaympäristön seuraaminen sekä se, että asiakkaat otetaan mukaan suunnittelemaan toimintaa.

Avointen ovien käyntimäärät ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina. Anne Väisäsen mukaan se voi olla hyvä merkki, jos se viittaa siihen, että toiminta vastaa kohderyhmän tarpeita ja kävijät hakeutuvat siksi toiminnan pariin. ”Tavoitteena ei varmaankaan ole vain saada paljon kävijöitä, vaan se, että käyntien myötä asiakkaiden elämässä tapahtuu positiivisia muutoksia”, hän kuitenkin muistuttaa.

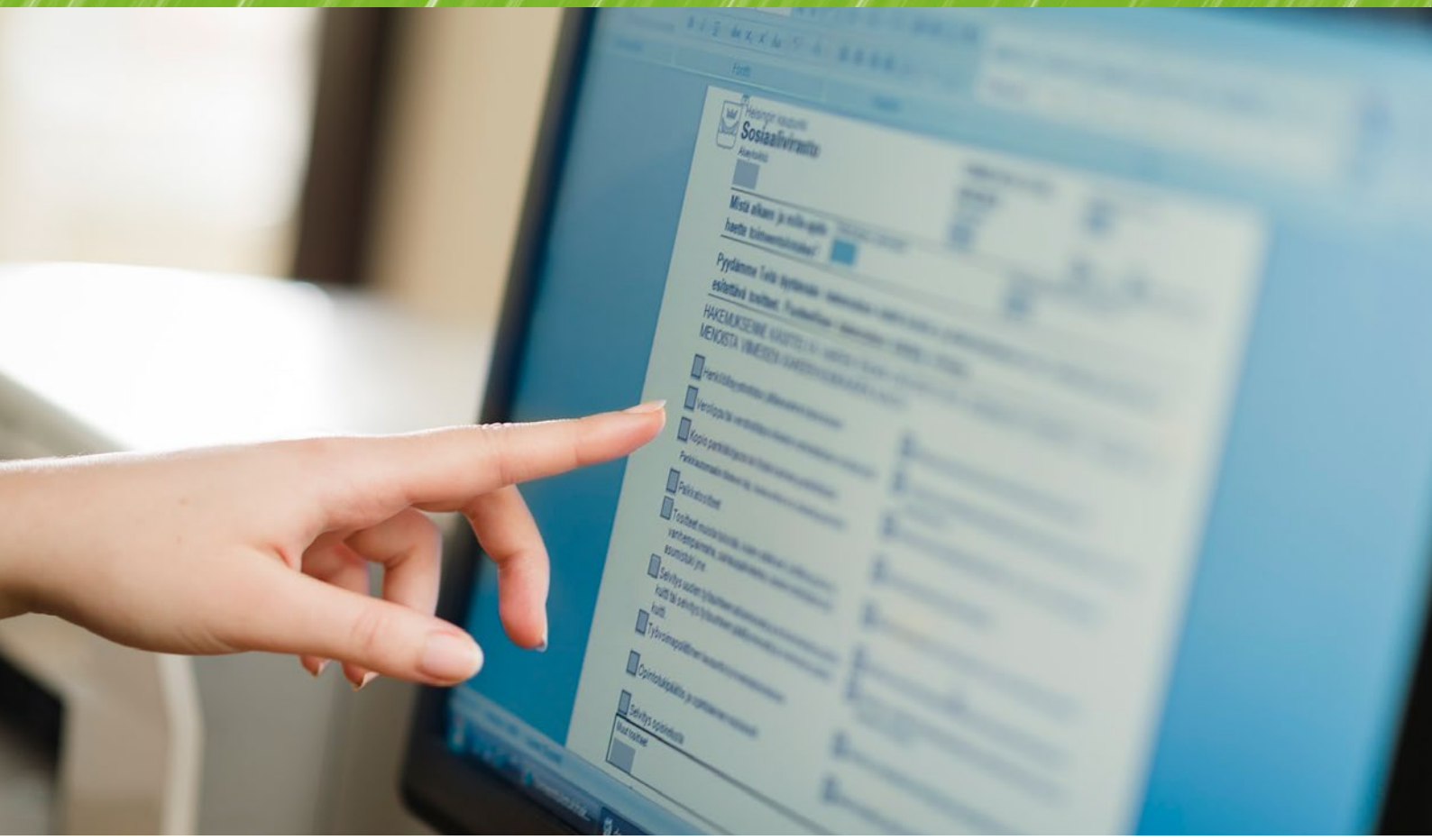

Palveluohjaus

Palveluohjaus on tarkoitettu päihteitä käyttävälle asiakkaalle, joka kokee tarvitsevansa tukea asioiden hoitoon tai esimerkiksi viranomaistapaamisiin liittyen. Palveluohjaus on työmuoto, jossa palveluohjaaja on asiakkaan tukena asioiden hoidossa ja elämäntilanteen jäsentämisessä. Kyseessä on prosessi, joka lähtee asiakkaan omista lähtökohdista ja tarpeista käsin. Asiakkaan kokonaisvaltainen kohtaaminen on palveluohjauksen perusta. Palveluohjaus toteutuu asiakkaan arjessa ja tähtää aina asiakkaan elämänlaadun parantumiseen ja toimintakyvyn vahvistumiseen.

> ***Merkitys on ollut valtava. Ilman apua en olisi selvinnyt esim. sossusta tai päihdeklinikalta. En olisi varmaan mennyt mihinkään virastoon.***

Palveluohjaustoiminnan rahoitus koostui vuonna 2014 RAY:n avustuksesta (OmaTila) sekä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston myöntämästä järjestöavustuksesta.

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Palveluohjauksen tavoitteena on asiakkaan elämänhallinnan ja toimintakyvyn koheneminen. Palveluohjaaja auttaa löytämään asiakkaalle parhaiten soveltuvat palvelut ja tarvittaessa hän tukee asiakasta tämän muutostoiveissa. Palveluohjaus muodostuu asiakkaan ja työntekijän kohtaamisista ja asioinneista, joissa palveluohjaaja toimii samalla asiakkaan etujen valvojana. Palveluohjaaja lähtee tarvittaessa mukaan viranomaistapaamisiin. Halutessaan asiakas saa tietoa ja tukea esimerkiksi hoitoon hakeutumisesta.

Palveluohjauksessa asiakkaan elämätilannetta sekä avun ja tuen tarvetta lähdetään kartoittamaan tapaamisten avulla ja asiakkaan esiin tuomiin ongelmiin tartutaan mahdollisimman nopeasti. Luottamuksellinen asiakassuhde muotoutuu vähitellen asiakkaan ja työntekijän kohtaamisten kautta. Palveluohjauksessa ihminen kohdataan kokonaisvaltaisesti ilman kiirettä. Jokaisen asiakkaan palveluohjauspolku on erilainen: toisilla se koostuu tiiviistä tapaamisista ja asioinneista, kun taas osalle riittävät tapaamiset harvemmin. Elämäntilanteen selkiydyttyä moni tarvitsee kuitenkin vielä vahvistusta omalle toiminnalleen tukipuheluiden muodossa. Järjestössä toimitaan aktiivisesti palveluohjaustyömuodon levittämiseksi ja juurruttamiseksi osaksi julkisen ja yksityisen puolen toimijoiden työtä.

Vuonna 2014 palveluohjausresurssit kasvoivat, kun järjestöön palkattiin toinen palveluohjaaja.

Asiakasprosessin tavoitteet:

- toimintakyvyn vahvistuminen
- elämänlaadun parantuminen
- itsenäisyyden vahvistuminen
- osallisuus
- voimaantuminen
- haittojen väheneminen
- yhteiskuntaan integroituminen

Toiminta vuonna 2014

Palveluohjauksessa oli vuonna 2014 yhteensä 50 asiakasta, joista naisia oli vajaa puolet. Asiakkaan ja palveluohjaajan välisiä tapaamisia oli 197 ja palveluohjauskäyntejä eri paikoissa 127. Palveluohjaukseen liittyviä puheluita oli noin 1300. Suurin osa palveluohjausasiakkaista tarvitsi apua ja tukea elämäntilanteensa prosessoinnissa, sosiaali- ja terveysasioissa, viranomaisten kanssa asioimisessa, päihdehoitopalveluihin ja asumiseen liittyvissä asioissa, edunvalvonnassa sekä oleskelulupa- ja lastensuojeluasioissa. Palveluohjaustapaamiset toteutettiin järjestön asiakastiloissa, kotikäynteinä ja kahviloissa.

Päihteitä käyttävien asiakkaiden palveluohjaus vuosina 2011–2014

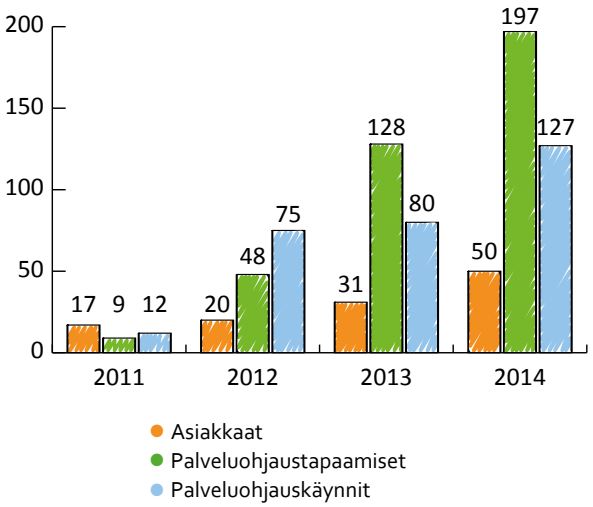

Palveluohjauksessa on havaittu, että asiakkaat ovat entistä huonokuntoisempia ja osaa heistä on ollut mahdotonta ohjata palveluiden piiriin. Osa asiakkaista on ollut niin sanottuja palveluiden väliinputoajia. Työ erityisesti niiden päihde- ja mielenterveysasiakkaiden kanssa, joiden psyykkinen tila on vaihdellut suuresti, on ollut haasteellista. He ovat kuitenkin juuri niitä asiakkaita, kenellä on eniten palveluohjauksen tarvetta. Esimerkiksi sähköiseen asiointiin siirtyminen on vaikeuttanut asiakkaiden asioiden hoitoa, koska heillä ei välttämättä ole käytössään asiointiin tarvittavia välineitä, kuten tietokonetta ja verkkopankkitunnuksia, tai heiltä puuttuu tietotekniikan käyttöön liittyvää osaamista.

> ***Palveluohjauksella on ollut iso merkitys hyvällä tavalla. Elämäntilanteeni oli solmussa ja ahdistus iso. Veimme asioita eteenpäin. En tuntenut enää musertuneeni ongelmien alle.***

Palveluohjaus on vaikuttavaa toimintaa. Palveluohjauksesta saadun palautteen perusteella asiakkaat kokivat saamansa tuen auttaneen heitä erilaisissa elämän-

tilanteisiin liittyvissä haasteissa. Myös viranomaiset hyötyivät, kun palveluohjaaja toimi tulkkina asiakkaan ja viranomaisen välillä.

Oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä lisättiin vuonna 2014. Palveluohjausinfojen pitäminen oppilaitoksissa on koettu tärkeäksi tavaksi edistää palveluohjauksellisen työotteen leviämistä sosiaalialalla. Infoja toteutettiin yhteensä 7 kappaletta Amiedun, Metropolian ja Arcadan sosionomiopiskelijoille. Infotilaisuuksia käytiin pitämässä myös Helsingin vankilassa ja päihdeklinikoilla. Lisäksi tehtiin tiivistä yhteistyötä Kurvin järjestötoimijoiden verkoston (Kujato) kanssa. Palveluohjaajat kävivät myös Humanistisessa ammattikorkeakoulussa järjestetyssä verkostoitumistilaisuudessa.

Järjestöön palkattiin toinen palveluohjaaja maaliskuussa 2014. Parityöskentely toi joustavuutta asiakastyöhön ja mahdollisti muun muassa kotikäynnit. Uuden työntekijän myötä palveluohjausta voitiin tarjota entistä useammalle asiakkaalle.

Pohdintaa

Palveluohjaus on taloudellisesti ja ennen kaikkea inhimillisesti katsottuna kannattavaa toimintaa. Toiminta kohdentuu niille asiakkaille, jotka kuuluvat suurimpaan väliinputoajaryhmään kuntien ja muiden päihdetyöntoimijoiden tarjoamissa palveluissa. Päihteitä käyttäville ei ole tarjolla riittävästi tukea ja palveluita tarpeeksi matalalla kynnyksellä. Palvelujärjestelmä näyttäytyy useille asiakkaille pirstaleisena ja monimutkaisena. Päihteitä käyttävät asiakkaat eivät välttämättä pysty sitoutumaan usein melko joustamattomiin päihdepalveluihin ja niissä asioimiseen. Psykososiaalisen tuen ja palveluohjauksen tarve on suuri, mutta tämän tyyppisiä palveluita on tarjolla hyvin vähän jos lainkaan.

Monta erilaista palvelua samanaikaisesti tarvitsevat asiakkaat luiskahtavat usein järjestelmien väliin ei kenenkään asiakkaiksi. Palvelujärjestelmän sektoroituneisuudesta johtuen asiakkaan kokonaistilannetta ei välttämättä tunne kukaan. Yhdessä paikassa hoidetaan yhtä vaivaa ja toisessa toista. Kukaan ei loppujen lopuksi välttämättä tiedä mitä asiakkaalle oikeasti kuuluu ja millaisia palveluita ja tukitoimenpiteitä hän tarvitsisi. Päihteitä käyttävät asiakkaat tarvitsevat kokonaisvaltaista kohtaamista, jossa huomioidaan heidän koko elämäntilanteensa.

> Tällä hetkellä tarjolla olevat päihdeasiakkaalle suunnatut julkiset palvelut ovat pitkälti järjestelmälähtöisiä eivätkä aina huomioi asiakkaan yksilöllisiä tarpeita.

Tällä hetkellä tarjolla olevat päihdeasiakkaalle suunnatut tukimuodot ovat pitkälti järjestelmälähtöisiä eivätkä aina huomioi asiakkaan yksilöllisiä tarpeita. Palveluiden viidakossa suunnistaminen on vaikeaa päihteitä käyttäville, sillä järjestelmä on suunniteltu keskivertokansalaista silmällä pitäen. Ongelmana on, että asioiminen palvelujärjestelmässä edellyttäisi asiakkaalta hyvää toimintakykyä ja elämänhallintaa ja juuri näiden ominaisuuksien puuttuminen on kuitenkin alun perin johtanut asiakkuuden syntymiseen.

Palveluohjauksesta apua ja tukea arjen haasteisiin

Katrin, 36, mielestä palveluohjaaja on ikään kuin tukihenkilö. Hän on saanut palveluohjaajalta monenlaista apua ja tukea. ”Olen voinut soittaa ja kysyä neuvoa missä tahansa asiassa ja työntekijä on aina jaksanut kuunnella ja tukea”, Katri kertoo. Hän on asioinut Omaiset Huumetyön Tukena ry:n palveluissa jo usean vuoden ajan.

Ensimmäisen kerran Katri tutustui Omaiset Huumetyön Tukena ry:n palveluihin yli kymmenen vuotta sitten. Hän on ollut mukana yhdistyksen naisille suunnatussa ryhmätoiminnassa, käynyt Avoimissa ovissa ja saanut palveluohjausta. ”Vaikka välillä olen ollut poissa pitkiäkin aikoja, niin silti on ollut olo, että aina voi tulla takaisin”, hän kuvailee. ”Olen kertonut muillekin, että tämä on hyvä juttu ja tuonut tänne kavereita ja tuttuja.”

Palveluohjaaja on ollut Katrille tärkeä tuki erilaisten asioiden hoidossa ja muuten vain huolien kuuntelijana ja neuvojana. ”Olen saanut apua mm. asumisasioissa ja ehkäisyn järjestämisessä. Työntekijä lähti mukaani, kun minun piti mennä uusimaan hormonikierukkaa, ja auttoi, kun en osannut täyttää asuntohakemuspapereita”, Katri luettelee.

Erityisen tärkeänä hän on kokenut sen, että palveluohjaaja on ollut hänen mukanaan korvaushoidon hoitokokouksissa. Palveluohjaajan läsnäolo voi parhaimmillaan vapauttaa asiakkaan puhumaan omasta puolestaan ja käyttämään omaa ääntään. ”Aiemmin pelkäsin sanoa hoitokokouksissa mitään. Kun palveluohjaaja tuli mukaani klinikalle, niin sen jälkeen olen alkanut uskaltaa olla oma itseni ja puhua rohkeammin”, Katri kertoo.

Elämäntaitoryhmä

Elämäntaitoryhmä on täysi-ikäisille päihteitä käyttäville suunnattua ryhmätoimintaa ja sen tarkoituksena on tukea asiakkaan toimintakykyä, vahvistaa sosiaalisia valmiuksia ja edistää kuntoutumista. Olennaista Elämäntaitotoiminnassa on herättää asiakkaassa halu muutosprosessiin ja kiinnostus itsensä hoitamiseen. Ryhmätoiminta perustuu haittojen vähentämisen ideologiaan, psykososiaaliseen kuntoutukseen, ryhmässä oppimiseen sekä vertaistukeen. Elämäntaitoryhmät ovat toimineet yhdistyksen perustamisesta lähtien.

Elämäntaitoryhmän toimintaa rahoittaa Raha-automaattiyhdistys kohdennetulla toiminta-avustuksella ja Vantaan kaupunki pienimuotoisella avustuksella.

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Elämäntaitoryhmän tavoitteena on asiakkaan elämänlaadun ja hyvinvoinnin parantuminen, voimavarojen ja itsetuntemuksen lisääntyminen, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen ja toimintakyvyn vahvistuminen. Elämäntaitoryhmässä pyritään avaamaan uusia mahdollisuuksia asiakkaan elämässä ja etsimään päihdekulttuurille vaihtoehtoisia toimintatapoja. Keskeistä toiminnassa on herättää asiakkaassa halu hoitaa itseään ja auttaa häntä sitoutumaan muutosprosessiin. Asiakkaalta ei kuitenkaan vaadita päihteettömyyttä tai pyrkimystä siihen, vain halu muuttaa omaa elämää hiukan parempaan suuntaan riittää. Ryhmän aikana asiakas sitoutetaan erilaisten tukitoimien piiriin ja mahdolliseen jatkokuntoutukseen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

> ***Painotan sitä, että ilman ET-ryhmää en olisi nyt koulussa. Kiitos, että käytiin tutustumassa koulutuksiin ja että ajatus hakemuksen sisään jättämisestä tuli ohjaajilta. Kiitos siitä!***

Elämäntaitoryhmä sisältää jokaviikkoiset ryhmäistunnot ja vapaa-ajan toiminnot, sekä neljä leiriä ja yhden työpajan vuoden aikana. Asiakkaalla on myös mahdollisuus palveluohjaukseen ja yksilötyöhön. Ryhmä toimii nonstop-periaatteella ja asiakkuus voi kestää enintään noin vuoden. Elämäntaitoryhmää ohjaa sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saanut työpari.

Asiakasprosessin tavoitteet:

- arjen hallinnan paraneminen
- itsetunnon kohoaminen
- psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin lisääntyminen
- ihmissuhteiden paraneminen
- päihdekeskeisen ajattelun muuttuminen
- uusien menetelmien löytäminen tunteiden käsittelyyn
- kiinnostus itsensä hoitamiseen lisääntyy
- vastuun ottaminen omista valinnoista
- suonen sisäisen huumeidenkäytön väheneminen/loppuminen
- päihteiden käytön väheneminen/loppuminen
- tarpeenmukaisten palveluiden/jatkokuntoutuksen piiriin pääseminen (esim. korvaushoito)

Toiminta vuonna 2014

Elämäntaitoryhmässä oli vuoden aikana yhteensä 14 sellaista asiakasta, jotka kiinnittyivät ryhmän toimintaan vähintään kuukauden ajaksi. Miehiä ja naisia oli yhtä paljon. Asiakkaiden keskimääräinen ryhmässä oloaika oli noin 7,5 kuukautta, mutta se vaihteli 1–16 kuukauden välillä. Yksilötyön tarvetta oli kuudella ryhmäläisellä. Yksilötyön avulla saavutettiin konkreettisia asioita asiakkaan elämässä, esim. hammaslääkärikäynnit, terveysasemakäynnit sekä poliisiasemalle saatot passin, henkilökortin ja rikosilmoituksen vuoksi.

Keski-ikä ryhmässä oli noin 30 vuotta. Kuusi asiakasta oli korvaushoidossa aloittaessaan ryhmän ja korvaushoidon arvioinnin aloitti ryhmän aikana 4 asiakasta. Ryhmän avulla asiakkaat saivat onnistumisen kokemuksia esimerkiksi erilaisista harrastusmahdollisuuksista sekä yhdessä tehdyistä ja koetuista asioista, jotka vaikuttivat positiivisella tavalla heidän sen hetkiseen elämäntilanteeseensa. Kuusi ryhmäläistä oli katkaisuhoidossa. Kaksi asiakasta siirtyi opiskelemaan Elämäntaitoryhmästä. Yksi asiakas kykeni ryhmän tuella jatkamaan ammattiopintojaan.

Ryhmään sitoutuneiden 14 asiakkaan lisäksi Elämäntaitoryhmästä kiinnostuneita asiakkaita oli 12. Ohjaajat tapasivat heidät ja osa heistä kävi myös tutustumassa ryhmässä, mutta he eivät sitoutuneet ryhmään. Tämä kuvastaa hyvin sitä, kuinka haastavaa kohderyhmään kuuluvia asiakkaita on saada kiinnittymään ryhmään.

Vuonna 2014 Elämäntaitoryhmän istuntoja oli yhteensä 40 ja vapaa-ajan toimintoja yhteensä 37 kertaa, joka pitää sisällään neljän kerran kokkikurssin Helsingin työväenopistolla. Ryhmäistuntojen puheenaiheet olivat asiakkaiden elämään liittyviä ja usein asiakkaat itse toivat ryhmiin akuutteja ja henkilökohtaisia ongelmatilanteita omasta elämästään. Ryhmässä käsiteltiin muun muassa päihteidenkäyttöä, ihmissuhteita, arkielämäntaitoja sekä fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Pitkäjänteinen työskentely kunkin asiakkaan kanssa mahdollisti elämänhallinnan lisääntymisen jokaisella elämän osa-alueella. Esimerkiksi kokkikurssin aikana ryhmäläiset saivat konkreettista ohjausta ruoan valmistukseen sekä aterioiden suunnitteluun ja lisäksi he saivat runsaasti onnistumisen kokemuksia yhdessä valmistetuista aterioista.

> Ryhmään sitoutuneiden 14 asiakkaan lisäksi toiminnasta kiinnostuneita asiakkaita oli 12, mutta he eivät kuitenkaan sitoutuneet ryhmään. Tämä kuvastaa sitä, kuinka haastavaa kohderyhmään kuuluvia on saada kiinnittymään ryhmätoimintaan.

Ryhmäprosessin mukaiset leirit järjestettiin Himoksella, Iitissä, Tuusulanjärvellä sekä Hämeenlinnassa ja niiden kesto vaihteli kahdesta kolmeen päivään. Leireillä oli erittäin suuri merkitys ryhmädynamiikan kannalta. Ne tuottivat ryhmäläisille mieleenpainuvia kokemuksia sekä lisäsivät ryhmäläisten hyvinvointia.

Asiakkaan sosiaalista tilannetta ja tämän itse asettamia tavoitteita ryhmän aikana seurattiin mittariston avulla, joka uusittiin kokonaisuudessaan vuonna 2014. Asiakaspalautteen kerääminen uusittiin myös vuonna 2014. Sekä mittaristo että asiakaspalautelomake täytettiin vähintään kaksi kertaa kunkin ryhmäläisen kanssa.

Yhteistyötä tehtiin vuonna 2014 säännöllisesti Vantaan Huumehoitoklinikan (H-klinikan) korvaushoitotiimin kanssa. Elämäntaitoryhmän ohjaajat osallistuivat H-klinikan päivätoimintaan ja yhteisöpalavereihin, joissa ideoitiin yhteistä vapaa-ajantoimintaa. Yhteistyön johdosta Elämäntaitoryhmään ohjautui asiakkaita ja toisaalta H-klinikan asiakkaat pääsivät osallistumaan toimintaan, jota H-klinikan ei ollut mahdollista järjestää itse. Sekä korvaushoidon asiakkaat että työntekijät kokivat yhteistyön tarpeelliseksi ja asiakkaiden arkea tukevaksi toiminnaksi.

> ***Koen oppineeni hieman ryhmätyöskentelyä, oppinut sietämään paremmin erilaisuutta.***

Helsingin kaupungin päivätoimintakeskus Kontulan Symppiksen kanssa kehitettiin yhteistyötä vuonna 2014. Tarkoituksena oli kehittää ryhmämuotoista toimintaa Kontulan Symppikseen, mutta resurssipulan vuoksi toiminta supistui infotilaisuuksien pitämiseen tasaisin väliajoin.

Pohdintaa

Elämäntaitoryhmä on vieläkin ainoa vaihtoehto silloin, kun päihteiden käyttö on vielä aktiivista. Toiminta täydentää puutteita julkisessa päihdepalvelujärjestelmässä tarjoamalla psykososiaalista kuntoutusta ja vertaistukea, jota ei juuri ole tarjolla vielä aktiivisesti päihteitä käyttäville tai haittoja vähentävässä korvaushoidossa oleville. Tällä hetkellä etenkin korvaushoidon asiakkaat kokevat, ettei korvaushoidosta välttämättä saa riittävästi tukea oman elämän haltuun ottamiseen tai kuntoutumiseen.

Elämäntaitoryhmä on tarpeeksi pitkäkestoinen prosessi asiakkaan eri muutosvaiheiden pohdintaan ja käsittelyyn sekä muutosmotivaation herättelyyn. Ryhmään osallistuminen ei vaadi päihteettömyyttä tai välttämättä edes pyrkimystä siihen, mutta ryhmässä asiakkaalla on mahdollisuus ryhmän ja ohjaajien tuella rauhassa pohtia, olisiko päihteettömyys vaihtoehto myös hänelle. Silti vaikka päihteiden käyttö edelleen jatkuisi, ovat esimerkiksi käytön väheneminen, ihmissuhteiden parantuminen tai parempi huolenpito itsestä merkittäviä edistysaskeleita asiakkaan elämässä.

Elämäntaitoryhmätoiminta on haittoja vähentävää, mutta sillä on merkitystä myös korjaavana päihdetyönä. Asiakkaan elämäntilanteen koheneminen voi avata oven myös päihteettömyyteen, vaikka asiakas ei olisi sitä itse alun perin tavoitellut. Vuonna 2014 kaksi ryhmäläisistä esimerkiksi kuntoutui niin hyvin, että he siirtyivät ryhmästä suoraan opiskelemaan.

Sujuvaa yhteistyötä yli sektorirajojen

Elämäntaitoryhmä ja Vantaan H-klinikka ovat vuodesta 2013 lähtien tehneet tiivistä yhteistyötä. Kolmannen sektorin ja julkisen puolen välinen yhteistyö on molemmin puolin koettu hyväksi ja sujuvaksi. Asiakkaatkin ovat tykänneet ja heidät onkin otettu mukaan yhteisen toiminnan suunnitteluun.

”Omaiset Huumetyön Tukena ry:n työntekijät ovat vierailleet säännöllisin väliajoin H-klinikan Olkkarissa ja toteuttaneet retkiä H-klinikan korvaushoidossa oleville asiakkaille. Lisäksi olemme H-klinikalta saattaneet korvaushoidossa olevia asiakkaita ja Vinkkareiden asiakkaita Omaiset Huumetyön Tukena ry:n Avoimiin oviin. Näissä tilanteissa on ollut mahdollisuus myös saada tietoa Elämäntaitoryhmistä. Jatkossa olisi tarkoitus myös lisätä yhteistyötä Vinkkareiden asiakkaiden kanssa”, kertoo H-klinikan sosiaaliohjaaja Pia Rahikainen.

Rahikaisen mukaan kaikki osapuolet hyötyvät yhteistyöstä ja myös H-klinikan asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä. Erityisen iloisia H-klinkalla ollaan siitä, että korvaushoidon asiakkaille on ollut mahdollista tarjota virkistystoimintaa yhteistyön kautta. ”Korvaushoidon asiakkaille on vähän maksuttomia vaihtoehtoja ajan viettoon ja muuhun toimintaan”, sanoo Rahikainen. Hänen mukaansa varsinkin retket ovat olleet suosittuja asiakkaiden keskuudessa.

Elämäntaitoryhmän ohjaajien, Eeva Niemen ja Annukka Saikkosen, mukaan haittoja vähentävässä päihdetyössä on tärkeää mennä sinne, missä asiakkaat ovat. Näin kynnys tulla mukaan toimintaan madaltuu ja työntekijöiden naamat tulevat tutuiksi niin asiakkaille kuin yhteistyökumppaninkin henkilökunnalle. ”Yhteistyöstä on konkreettista hyötyä myös Omaiset Huumetyön Tukena ry:lle. H-klinikalta olemme tavoittaneet asiakkaita esimerkiksi Elämäntaitoryhmään”, Eeva Niemi kertoo. ”Yhteistyön kautta olemme saaneet lisäksi paljon palautetta sekä uusia ideoita, jotka ovat hyödyllisiä toiminnan kehittämisen kannalta”, sanoo Annukka Saikkonen.

Verna – vertaistoimintaa naisille

Verna eli vertaistoiminnallinen nais- ja perhetyön osahanke kuuluu Huumetyön osaamiskeskus Osis-kumppanuushankkeeseen. Osis on Omaiset Huumetyön Tukena ry:n ja A-klinikkasäätiön kumppanuushanke, jonka kohderyhmänä ovat päihteitä käyttävät tai päihdemaailmassa elävät ihmiset. Päätavoitteena hankkeessa on tavoittaa syvällä päihdemaailmassa eläviä ihmisiä, sitouttaa heitä vertaistoimintaan ja saattaa heitä palvelujen piiriin. Verna-osahanke keskittyy erityisesti päihteitä käyttävien ja päihdemaailmassa elävien naisten tavoittamiseen. Hankkeen toinen osahanke, A-klinikkasäätiön Katuklinikka, puolestaan tarjoaa liikkuvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita päihteitä käyttäville.

Raha-automaattiyhdistys rahoitti hanketta vuosina 2011–2014. Raha-automaattiyhdistyksen avustuksen turvin Osiksen toiminta jatkuu vuosina 2015-2017 jatkohankkeen merkeissä.

> Vuoden 2014 aikana Vernat tapasivat tuettaviaan yhteensä huimat 229 kertaa!

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Osis-kumppanuushankkeen keskeisin tavoite liittyy päihdemaailman haittojen vähentämiseen sekä päihteitä käyttävien osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Hankkeen tavoite on kehittää huumeita käyttävien vertaistoiminnan menetelmiä päihdetyöhön. Vertaistoiminnan kautta pyritään saamaan syvällä päihdemaailmassa eläviä ihmisiä palveluiden piiriin ja parantamaan näin päihdemaailmassa elävien ihmisten elämänlaatua. Toiminta perustuu vertaisten ja työntekijöiden yhteistyöhön, avoimuuteen ja luottamukseen.

Verna-osahankkeen toiminta-ajatuksena on kouluttaa päihdemaailmassa eläviä naisia viemään tietoa ja tukea syvällä päihdemaailmassa eläville ihmisille, erityisesti naisille. Vernassa koulutetaan uusia vertaisia sekä tuetaan ja ohjataan heitä vertaistoiminnassa. Tällä tavoin pyritään tavoittamaan ja saamaan palvelujen piiriin myös sellaisia päihteitä käyttäviä ihmisiä, erityisesti naisia, joilla ei välttämättä ole mitään hoito- tai muuta kontaktia palvelujärjestelmässä. Vernassa koulutetut vertaistoimijat eli Vernat jalkautuvat omiin verkostoihinsa jakamaan koulutuksessa saamaansa tietoa oman tuttavapiirinsä naisille. Työmenetelminä Verna-osahankkeessa käytetään naiserityistä- ja voimavarakeskeistä työotetta.

Vertaiset etsivät verkostoistaan päihdemaailmassa eläviä avun tarvitsijoita, tukevat ja rohkaisevat heitä käyttämään palveluja sekä hakeutumaan hoitoon. Konkreettiset tavoitteet ovat yksilöllisiä ja erilaisia jokaisen tuettavan kohdalla: yksi tarvitsee asunnon, toinen hakee koulutukseen ja kolmas haluaa päihdehoitoon.

Osis-hankkeessa työskenteli projektipäällikkö sekä molemmissa osahankkeissa projektisuunnittelija. Hanketta johti johtoryhmä ja lisäksi Osiksen työntekijöiden välinen tiimi vastasi hankkeen käytännön toteutuksesta.

Asiakasprosessin tavoitteet:

- Voimaantuminen
- Vertaisuuteen kasvaminen ja kiinnittyminen vertaistoimintaan
- Elämyksien ja onnistumisen kokemusten saaminen
- Elämänlaadun kohentuminen (kuntoutuminen, työ- tai opiskeluelämään kiinnittyminen, perhetilanteen vakaantuminen jne.)

Toiminta vuonna 2014

Vuonna 2014 hankkeessa järjestettiin yksi 4 kuukauden mittainen koulutusryhmä, jossa naisille tarjottiin tietoa muun muassa päihteistä, naiseudesta, vanhemmuudesta, lastensuojelusta, itsetunnosta ja seksuaaliterveydestä. Koulutuksessa paneuduttiin riskeihin, joita päihteiden käyttö aiheuttaa naisen fyysiselle, henkiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Vernan koulutusryhmän keskeisenä tavoitteena oli naisten itsetunnon kohottaminen ja tiedon lisääminen muun muassa naisten omista oikeuksista. Tarkoituksena oli valmentaa naisia vertaisena toimimiseen ja tarjota heille välineitä viedä saamaansa tietoa eteenpäin. Kevään 2014 koulutusryhmästä valmistui yksi Verna-vertaistoimija.

> ***Vertaistoiminta antaa enemmän kuin ottaa.***

Koulutusryhmän lisäksi järjestettiin Verna-tiimejä, joita pidettiin vuonna 2014 yhteensä 27 kertaa. Tiimien tarkoituksena oli tukea ja ohjata koulutettuja Vernoja vertaisena toimimisessa sekä käsitellä vertaistoiminnan herättämiä ajatuksia ja kysymyksiä koskien esimerkiksi päihdepalveluita, asunnottomien palveluita sekä vertaisuutta. Vertaistoiminnan tekemisessä painotettiin, että oma hyvinvointi ja jaksaminen tulevat ennen muiden tukemista ja auttamista. Vertaisille järjestettiin myös koulutuspäiviä ja virkistystoimintaa. Vernat vierailivat vuoden aikana esimerkiksi museossa, teatterissa ja Korkeasaaressa. Keskeisimmät yhteistyökumppanit vuonna 2014 olivat erityispäiväkeskus Stoori & Salli ja Pro-tukipiste. Vernasta oli vertaisia tekemässä vertaistyötä yhdessä työntekijän kanssa kerran kuukaudessa niin Stoorissa & Sallissa kuin Pro-tukipisteellä kin.

Aktiivisesti vertaistoiminnassa mukana olevia naisia oli vuonna 2014 yhteensä 10. Vuoden aikana Vernat tapasivat tuettaviaan yhteensä huimat 229 kertaa! Vernat kohtasivat tuettaviaan itsenäisesti ja täyttivät lomaketta, josta kävi ilmi tuettavan elämäntilanne ja se millaista vertaistukea Verna oli kullekin antanut. Päihde- ja terveysasioiden ohella puheenaiheena tapaamisissa oli muun muassa parisuhde ja asuminen. Tuettavista puolet oli iältään 30–50-vuotiaita, 60 prosenttia oli naisia. Tuettavien lisäksi hankkeen toiminta on voimaannuttanut myös vertaisia itseään ja saanut heitä tuntemaan osallisuutta yhteiskunnassa. Vertaistoimin-

ta ja tunne sen merkityksellisyydestä on edistänyt myös vertaisten omaa kuntoutumista.

Suurin muutos vuonna 2014 Verna-osahankkeessa oli työntekijän vaihtuminen toukokuussa. Lisäksi aikaisemmin painopiste oli koulutusryhmissä, mutta vuonna 2014 se siirtyi tiimeihin ja vertaistoiminnan tukemiseen sekä hankkeessa kerrytettyjen kokemusten levittämiseen. Osis-hankkeen tuloksia esiteltiin vuoden aikana useissa eri alan seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa, muun muassa Terveysneuvontapäivillä sekä Sveitsin Baselissa järjestetyssä kansainvälisessä päihdeseminaarissa, ja hanke oli esillä myös mediassa.

Osis-kumppanuushanke julkaisi marraskuussa kirjan "Tää on meidän juttu - päihdetyön vertaistoiminnan opas". Se kertoo käytännön tasolla vertaistoiminnan kehittämisestä, menetelmistä ja havainnoista sekä vertaisten ja ammattilaisten yhteistyöstä. Opas esittelee Katuklinikan ja Vernan toiminnat yksityiskohtaisesti. Kirja on tarkoitettu ammattilaisille, alan opiskelijoille ja vertaistoiminnan kehittämisestä kiinnostuneille ja sen tarkoitus on nimenomaan levittää hankkeessa neljän vuoden aikana kehitettyjä päihdetyön vertaistoiminnan menetelmiä.

> Huumeita käyttävät tai kuntoutumisen alkutaipaleella olevat ihmiset kannattaa ottaa mukaan aktiivisiksi toimijoiksi: he pystyvät toimimaan vertaisina ammattilaisten rinnalla tai itsenäisesti. Samalla he voimaantuvat itsekin.

Osis-hankkeessa tehty työ on osoittautunut tulokselliseksi ja se palkittiinkin lokakuussa arvostetussa, innovatiivisia sosiaalialan toimintamalleja etsivässä Innopalkinto-kilpailussa. Katuklinikalle myönnettiin vuoden 2014 Innopalkinto ja Verna puolestaan vei yleisöäänestyksen voiton.

Pohdintaa

Osis-hankkeessa ja Vernassa tehty työ osoittaa, että huumeita käyttävät tai kuntoutumisen alkutaipaleella olevat ihmiset kannattaa ottaa mukaan aktiivisiksi toimijoiksi ja he pystyvät toimimaan vertaisina ammattilaisten rinnalla tai itsenäisesti niin, että se samalla voimaannuttaa heitä itseään. Vertaisten tekemä vertaistoimintaa on puolestaan osoittautunut toimivaksi ja tulokselliseksi keinoksi viedä palvelujärjestelmän ulkopuolella oleville huumeiden käyttäjille tarvittavaa tukea sekä tavoittaa heitä palveluiden piiriin.

Tuettavat saivat vertaisten ansiosta monenlaista apua, heidän terveydentilansa parantui, sosiaalihuollon asioita saatiin kuntoon ja palvelujärjestelmän ja asiakkaan välille saatiin yhteys. Vertaiset ovat tukeneet, motivoineet, kuunnelleet, korjanneet

vääriä käsityksiä ja ennakkoluuloja sekä kannustaneet tuettaviaan ottamaan askelia eteenpäin vaikeissakin asioissa.

Verna-hankkeen tekemälle työlle on edelleen suurta kysyntää yhteiskunnallisesti. Päihdemaailmassa elävät naiset ovat haastava kohderyhmä palvelujärjestelmälle. Nämä naiset ovat erityisen haavoittuva ja vaikeasti tavoitettava ryhmä, sillä naiseuteen liittyy päihdemaailmassa häpeää, eivätkä naiset välttämättä luota viranomaisiin tai päihdetyön ammattilaisiin. Vernassa heitä on onnistuttu tavoittamaan ja saattamaan palveluiden piiriin.

Erityisesti nuoriin, aktiivisesti päihteitä käyttäviin naisiin on kuitenkin ollut vaikea saada kontaktia. Nuoret naiset eivät hakeudu palveluihin ja heitä on vaikea kiinnittää toimintaan. On myös havaittu, että he ovat entistä välinpitämättömämpiä itseään kohtaan. Tämä näyttäytyy holtittomana päihteiden käyttönä, alttiutena hyväksikäytölle, ehkäisyn laiminlyömisenä, itsestä huolehtimisen puutteena ja väkivaltaisuutena. Osis-hankkeelle on jatkossa haaste kohdata lisää näitä naisia ja saada heitä mukaan toimintaan ja palveluiden piiriin.

Vertaisuus – mitä se on?

Mitä vertaisina toimivat Vernat tekevät? Millaista apua ja tukea he tarjoavat? Mitä tarkoittaa olla vertainen ja mitä vertaisuus vertaisena toimivalle tarjoaa? Ehkä parasta on antaa vertaisten vastata näihin kysymyksiin itse. Kaksi Verna-ryhmän läpikäynyttä naista, Tarja ja Minna, kertovat omista kokemuksistaan ja siitä, mitä he itse ovat saaneet vertaisena toimimisesta.

Tarja ja Minna ovat molemmat keski-ikäisiä naisia, jotka ovat kamppailleet päihteiden kanssa ja nähneet myös elämän nurjan puolen. Verna-ryhmään he päätyivät osin sattumalta, mutta molemmat innostuivat ryhmän myötä vertaisena toimimisesta, ja tukevat ja auttavat vertaisina tuttaviaan nyt ahkerasti. Vertaisena toimiminen on heille arkista vierellä kulkemista ja muista välittämistä. ”Itse olen vertaisena vienyt avun tarvitsijaa vaikkapa NA-ryhmiin, auttanut jos tällä on ollut vaikea tilanne ja tarjonnut juttelu- ja keskusteluapua”, kertoo Tarja. ”Minä olen saattanut esimerkiksi Kelaan ja muihin palveluihin”, sanoo puolestaan Minna. ”Mielestäni vertaisuus on kuitenkin erityisesti sitä, että kuuntelen ja tuen tarvittaessa.”

Tarja ja Minna ovat yhtä mieltä siitä, että vaikka vertainen antaa itsestään, hän myös saa takaisin. ”Sain Verna-ryhmästä ja vertaisena toimimisesta hyvää mieltä. Uskon siihen, että hyvä tuo hyvää elämään. Tämä ei ole yksisuuntaista vaan on auttanut myös minua. Apua on helpompi ottaa itsekin vastaan, kun on saanut tarjota sitä muille”, kertoo Tarja. ”Saan tässä kokea, että olen hyödyksi muille”, sanoo myös Minna. Molemmat kuitenkin muistuttavat, että vertaistoimintaa pitää aina tehdä oman jaksamisen rajoissa, jotta antaminen ja saaminen pysyvät tasapainossa. Tätä korostetaan myös Verna-koulutusryhmän aikana sekä Verna-tiimeissä.

Näiden Vernojen mukaan vertaisena toimiminen lisää myös itsetuntemusta. ”Olen saanut uusia näkökulmia ja opetellut omien rajojen vetämistä ohjaajan tuella”, Minna kuvaa vertaisena toimimisen ja siihen ohjaajalta saadun tuen merkitystä. ”Tässä oppii myös itsestä”, sanoo myös Tarja. ”Olen oppinut esimerkiksi sietokykyä ja sitä, että en pety toisen puolesta, kun on ensin auttanut toista ja sitten tämä vaikka retkahtaakin. Olen myös oppinut sietämään erilaisuutta ja omaa keskeneräisyyttäni. Sitä kautta olen oppinut hyväksymään myös itseni.”

Satu
– tukea ja palveluohjausta sairaalaympäristössä

Satu-projektissa kehitetään päihteitä käyttävien ja psyykkisesti oireilevien asiakkaiden sairaalahoidon rinnalle motivoivaa palveluohjaus- ja tukitoimintaa. Toiminnalla tuetaan päihteitä käyttäviä sekä psyykkisesti oireilevia potilaita ja heidän läheisiään. Hanketta rahoittaa RAY ja projekti toteutetaan yhteistyössä Haartmanin ja Malmin sairaaloiden kanssa vuosina 2014–2017.

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Projektin tavoitteena on tukea päihteitä käyttäviä ja psyykkisesti oireilevia sekä heidän läheisiään. Palveluohjaus tarjoaa asiakkaalle jatkumoa siten, että somaattisen sairaalahoidon tai päivystysjakson päätyttyä asiakas voi saada apua ja tukea esimerkiksi jatkohoitoon tai muihin palveluihin hakeutumisessa. Projektin työntekijät jalkautuvat ja voivat esimerkiksi saattaa asiakkaan sovittuihin palveluihin asiakkaan kotiuduttua. Asiakkaalle syntyy parempi mahdollisuus kohdata arjen haasteita ja saada tarvitsemaansa tukea ja palveluita.

Toiminta perustuu kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, motivoivaan palveluohjaukseen ja osittain etsivään työotteeseen, jossa painotetaan luottamuksen herättämisen tärkeyttä. Asiakasta aktivoidaan ja tuetaan omien asioiden hoitoon sekä oman elämäntilanteen haltuun ottamiseen. Ajatuksena on, että sairaalajakso on hyvä hetki tavoittaa asiakas ja motivoida häntä muutokseen.

Hyvä kun olette siellä olemassa ja teille voi aina soittaa. (sairaanhoitaja)

Asiakasprosessin tavoitteet:

- Oman tilanteen tunnistaminen ja elämäntilanteen selkiytyminen
- Itseluottamuksen vahvistuminen ja parempi luottamus omiin kykyihin
- Vuorovaikutusja ongelmanratkaisutaitojen koheneminen
- Elämänlaadun parantuminen
- Toimintakyvyn ja itsenäisen elämän vahvistuminen
- Tarpeenmukaisten palveluiden piiriin pääseminen
- Läheisen huolen väheneminen ja tuen piiriin pääseminen

Toiminnassa korostuu yhteistyö projektin työntekijöiden ja potilasta hoitavan osaston välillä. Tiivis yhteistyö poistaa työn päällekkäisyyttä ja selkeyttää työnjakoa. Projektin työntekijät eivät käytä potilastietojärjestelmää, mutta ovat tuomassa sairaalan henkilökunnalle tärkeää lisätietoa potilaan tilasta. Samalla varmistetaan, että asiakas saa tarvitsemansa tuen ja palvelut myös sairaalajakson jälkeisessä arjessa. Sairaaloiden päihde- ja sosiaalityöntekijät ovat vahvasti mukana hankkeen toteuttamisessa ja toimintamallin kehittämisessä.

Projektissa toimi vuonna 2014 kaksi työntekijää, projektivastaava ja palveluohjaaja, jotka molemmat tekevät palveluohjausta. Työntekijöillä on laaja-alaista kokemusta sosiaali- ja terveysalalta niin yksityiseltä kuin julkiselta sektorilta.

Toiminta vuonna 2014

Vuonna 2014 aloitettiin projektin rakenteiden ja käytäntöjen luominen. Projektille muodostettiin ohjausryhmä, jossa on edustajat Omaiset Huumetyön Tukena ry:stä sekä Malmin ja Haartmanin päivystyksen, psykiatrian ja päihdehuollon erityispalveluista. Tämän lisäksi työtä kehittämään perustettiin projektiryhmä, missä on myös sairaalan hoitohenkilökunnan edustajia. Näin saadaan yhdessä henkilökunnan kanssa pohdittua sitä, miten työtä pystytään viemään eteenpäin ja toteuttamaan käytännössä.

Projektin käytännön toiminta aloitettiin esittelemällä projektia Herttoniemen, Laakson ja Haartmanin sairaalan päihdeyhdyshenkilöille sekä Haartmanin osastojen henkilökunnalle. Hanketta tehtiin ensin sairaaloissa henkilökunnalle tutuksi, minkä jälkeen varsinainen jalkautuva käytännön asiakastyö saatiin käyntiin vuoden 2014 lopussa.

Käytännössä projektin työntekijät jalkautuivat sairaalan päivystykseen ja kiersivät osastoilla tapaamassa asiakkaita. Vuoden 2014 puolella palveluohjaajat kohtasivat osastolla 7 asiakasta, joista kahden kanssa yhteys jatkui sairaalahoidon jälkeen.

> Palveluiden ja tukitoimien piiriin pääseminen vähentää asiakkaiden sairaalahoidon tarvetta, koska he oppivat hoitamaan itseään ja myös ennaltaehkäisemään sairauksia.

Sairaalan osastoilla käytiin säännöllisesti useamman kerran viikossa. Vastaanotto sairaalan osastoilla oli positiivista ja osastoille meneminen mutkatonta. Sairaalahenkilökunnan vaihtuvuus tarkoittaa kuitenkin sitä, että projektin toiminnasta tulee kertoa osastoilla säännöllisesti, jotta tieto välittyy myös uusille työntekijöille.

Omaiset Huumetyön Tukena ry ja Omaiset Mielenterveystyön Tukena Uudenmaan yhdistys ry tekivät hankkeeseen liittyen vuonna 2014 yhteistyösopimuksen. Tavoitteena tällä yhteistyöllä on kehittää ja laajentaa päihde- ja mielenterveystyötä omais-, perhe- ja verkostonäkökulmasta.

Pohdintaa

Satu-projekti tuo sairaalahoidon rinnalle uutta toimintatapaa ja tällaisiin uusiin rutiineihin tottuminen sairaalaympäristössä vie oman aikansa. Jo nyt voidaan huomata, että aktiivinen projektin tunnetuksi tekeminen ja jalkautuva käytännön työ kannattaa, minkä myötä tietoisuus työstä kasvaa. Suorien yhteydenottojen määrä sairaalasta lisääntyy, asiakkaita ohjautuu projektin palvelun piiriin entistä enemmän ja kysyntää projektin kaltaiselle toiminnalle on niin sairaalan henkilökunnan kuin asiakkaiden puolelta. Sairaalan henkilökunnalle toiminta antaa lisätukea mietittäessä potilaan hoitojatkumoa ja samalla asiakkaiden kynnys hakeutua palveluiden piiriin madaltuu. Asiakkaille, joille jatkohoitoon tai

palveluihin hakeutuminen yksin ilman tukea saattaa olla vaikeaa, tarjotaan tukea ja näin voidaan auttaa palveluiden piiriin ohjautumisessa.

Motivoiva palveluohjaus, jalkautuva työ ja tuki asiakkaiden asioiden hoidossa voi vähentää huomattavasti sairaalahoidon tarvetta jatkossa. Asiakkaan pääsy tarvitsemiensa palveluiden ja tukitoimien piiriin ennaltaehkäisee sairauksia ja mahdollistaa ajoissa peruspalveluiden piiriin hakeutumisen. Tämä parantaa asiakkaiden ja heidän läheistensä elämänlaatua ja tuo myös yhteiskunnan näkökulmasta katsottuna selkeitä säästöjä. Tarvitsemiensa palveluiden ja tukitoimien piiriin pääseminen vähentää asiakkaiden sairaalahoidon tarvetta, koska he oppivat hoitamaan itseään ja myös ennaltaehkäisemään sairauksia. Sairaaloiden henkilökunnan tiedolliset sekä taidolliset valmiudet mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kohtaamiseen vahvistuvat, jolloin myös potilaat saavat parempaa palvelua jo osastohoidossa ollessaan.

> ***Sulla täytyy olla joku hyvä karma. Heti kun mä tutustuin suhun, niin asiat alkoi selkiintymään. (palveluohjausasiakas)***

Jalkautuvaa päihdetyötä sairaalassa - miten se toimii?

Kun Satu-projekti vuoden 2014 alussa käynnistyi, tiedettiin Omaiset Huumetyön Tukena ry:ssä, että alkamassa oli aivan uudenlainen yhteistyö, mistä yhdistyksessä ei vielä ollut kokemusta. Satu-projektissa kohtaavat paitsi sosiaali- ja terveyspuoli, myös julkinen ja kolmas sektori, sekä erilaiset toiminta- ja työkulttuurit. Yhteistyö on kuitenkin sujunut hyvin ja sairaalassa on otettu projektin työntekijät hyvin vastaan.

”Projektissa huomioitiin alusta lähtien se, että sairaalan henkilökunnalle on tarjottava riittävästi tietoa hankkeesta ja sen tavoitteista. Pidimme infoja ja kävimme sairaalan osastoilla tutustumassa henkilökuntaan ja kertomassa projektista. Meidät otettiin hyvin vastaan”, kertoo projektivastaava Miia Piho Omaiset Huumetyön Tukena ry:stä.

”Halusimme myös varmistaa, että sairaalan työntekijöiden ammattitaito ja osaaminen otetaan huomioon projektin kehittämisessä ja toiminnan arvioinnissa. Siksi sairaalan henkilökunta oli heti alusta lähtien mukana ohjausryhmässä ja projektityöryhmässä”, Piho jatkaa. ”Kun varsinainen asiakastyö viimein loppuvuodesta käynnistyi, oli osastoille meno mutkatonta”, hän sanoo. ”Se johtui varmasti pitkälti siitä, että pohjatyöhön oli panostettu niin paljon. Lisäksi henkilökunta tuntui aidosti ajattelevan, että tämä on hyvä juttu. Toisinkin olisi voinut olla.”

Haartmanissa tunnutaan olevan Pihon kanssa pitkälti samaa mieltä siitä, että yhteistyö on sujunut hyvin. ”Satu-projekti lähti mielestäni hyvin käyntiin ja osastoille jaettiin riittävästi informaatiota toiminnasta. Osastonhoitajana olen ollut useita kertoja viikossa tekemisissä projektilaisten kanssa ja yhteistyö on ollut sujuvaa”, kertoo osastonhoitaja Katri Jaakkola Haartmanin sairaalasta. Projekti koetaan myös tarpeelliseksi. ”Mielestäni tämä on mahdollisuus henkilökunnalle saada tietyn potilasryhmän kotiuttamiseen tukea ja mahdollisesti pystytään sitouttamaan potilas omaan hoitoonsa hieman pidemmäksi aikaa. Näin voidaan ehkäistä hoitojen keskeytyminen esim. kotona ja sairaalaan paluu ehkä viivästyy tai ehkäistään kokonaan”, katsoo Jaakkola.

”On hienoa, jos sosiaaliala ja terveyspuoli voivat löytää uudenlaisen tavan tehdä yhteistyötä asiakkaan parhaaksi. Samalla voimme oppia toisiltamme”, sanoo Miia Piho. ”Eri alojen rajapinnoilta löytyy paljon mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä, jos vain olemme avoimia kokeilemaan uutta”, hän päättää.

Jälkipolku hoito-ohjelma

Jälkipolku hoito-ohjelma tarjoaa intensiivistä avokuntoutusta päihdekuntoutujille. Hoito-ohjelmassa on kaksi erillistä avoryhmää, jotka on suunnattu yli 18-vuotiaille päihdekuntoutujille. Kohderyhmänä ovat päihdeongelmasta toipuvat ja korvaushoidossa olevat asiakkaat.

Asiakkaat siirtyvät hoito-ohjelmaan joko laitoskuntoutuksesta tai suoraan avohoidosta. Jälkipolku-hoidon pituus on 6–9 kuukautta asiakkaan hoitosuunnitelmasta riippuen. Hoito-ohjelman aloittaminen vaatii kahden viikon päihteettömän jakson. Kuntoutuksen päätyttyä jälkiseurantaa toteutetaan noin puolen vuoden ajan.

> ***Psyykkinen ja henkinen hyvinvointini kasvoi Jälkipolun aikana.***

Jälkipolku hoito-ohjelman rahoitus koostui vuonna 2014 kuntien myöntämistä maksusitoumuksista, joita myönsivät Helsinki, Vantaa ja Espoo. Lisäksi Jälkipolku sai 3000 euron suuruisen lahjoituksen työpajatoimintaan Stiftelsen 7nde Mars Fonden -säätiöltä.

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Jälkipolku hoito-ohjelman tavoitteena on tukea asiakasta päihderiippuvuudesta toipumisessa. Hoito-ohjelma toteutetaan ryhmämuotoisena kuntoutuksena, jossa vertaistuen merkitys on keskeinen osa toipumista. Hoito on yhteisöllistä, mutta jokaisen kuntoutusprosessia tarkastellaan myös yksilöllisesti.

Hoito-ohjelmaan sisältyy ryhmä- ja yksilöterapiaa, joissa hyödynnetään ratkaisukeskeisiä menetelmiä. Ohjelmaan kuuluu lisäksi olennaisena osana sosiaalinen kuntoutus, mihin sisältyy ryhmätyöskentelyä, urheilu- ja vapaa-ajantoimintaa, leirejä, työpajoja sekä ohjausta opiskeluun ja työelämään.

Jälkipolun moniammatillinen työryhmä koostuu sosiaali- ja terveysalan ammattilaisista. Osalla työntekijöistä on myös omakohtainen kokemus toipumisesta. Vuonna 2014 Jälkipolku hoito-ohjelmassa työskenteli kokopäivätoimisesti hoitovastaavana YET psykoterapeutti Katja Lindström, sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajana toimi Leif Jussila sekä ohjaajana Ron Furman ja vapaa-ajan ohjaajana Ilkka Vatanen. Lisäksi hoito-ohjelmassa työskenteli kaksi ohjaajaa osa-aikaisesti.

Asiakasprosessin tavoitteet:

- päihteettömään elämään sitoutuminen
- oman riippuvuuden hoitaminen
- oheiskäytön lopettaminen
- retkahdusvaaran tunnistaminen
- päihdekulttuurista irtaantuminen
- sosiaalisten suhteiden normalisoituminen
- omien voimavarojen löytäminen
- arjenhallinta
- mielekkään harrastuksen löytäminen
- työ-/ opiskelumahdollisuuksien kartoittaminen

Toiminta vuonna 2014

Vuonna 2014 Jälkipolku hoito-ohjelmassa oli yhteensä 46 asiakasta. Hoito-ohjelman asiakasmäärät ovat kasvaneet viime vuosina voimakkaasti. Alkuvuodesta asiakasmäärät kasvoivat vielä, mutta romahtivat syksystä 2014 alkaen. Koko vuoden asiakasmäärä pysyi kuitenkin edellisen vuoden tasolla.

Asiakkaat siirtyivät Jälkipolkuun eri avo- sekä laitoskuntoutuksista ja heidän maksusitoumuksiaan myönsivät Helsinki, Vantaa ja Espoo. Vuonna 2014 suunnitellusti hoidon päättäneiden asiakkaiden keskimääräinen hoidossaoloaika oli 6,5 kuukautta.

Vuonna 2014 Jälkipolku hoito-ohjelman päätti onnistuneesti 19 asiakasta, heistä 13 siirtyi työelämään, opiskelemaan tai kuntouttavaan työtoimintaan. Vuonna 2014 aloittaneista asiakkaista 11 jatkaa edelleen vuonna 2015. Hoito-ohjelman keskeytti yhteensä 16 asiakasta, joista 12 oli Korvaushoidon Jälkipolun asiakkaita. Erityisesti Korvaushoidon Jälkipolussa keskeyttäneiden määrä oli suuri, lähes puolet hoito-ohjelmassa aloittaneista asiakkaista.

> ***Sain apua fyysisen kunnon kohentamiseen, sain uuden harrastuksen ja ruokavalion.***

Yhteistyö kuntien, yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on ollut tiivistä ja monipuolista. Esimerkiksi markkinointia ja infojen järjestämistä on jatkettu säännöllisesti ja lisäksi on järjestetty yhteisiä toimintapäiviä eri hoitopaikkojen kanssa.

Jälkipolku hoito-ohjelman molemmat ryhmät kokoontuivat vuonna 2014 terapiaistuntoon kaksi kertaa viikossa. Kahtena päivänä viikossa oli sosiaalista kuntoutusta, joka piti sisällään urheilua, harrastustoimintaa sekä taide- ja kulttuuritapahtumia. Tärkeänä osana toimintaan kuuluivat myös leirit, toimintapäivät sekä erilaiset toiminnalliset työpajat. Leirit pidettiin Himoksen laskettelukeskuksessa sekä Niemikotisäätiön leirikeskuksessa Iitissä. Toimintapäivinä järjestettiin retki- ja seikkailutoimintaa. Vuonna 2014 järjestettiin myös kokki- ja ravitsemustyöpaja, hyvänolon työpaja sekä musiikkikurssi.

Jälkipolku hoito-ohjelman asiakasmäärät vuosina 2005–2014

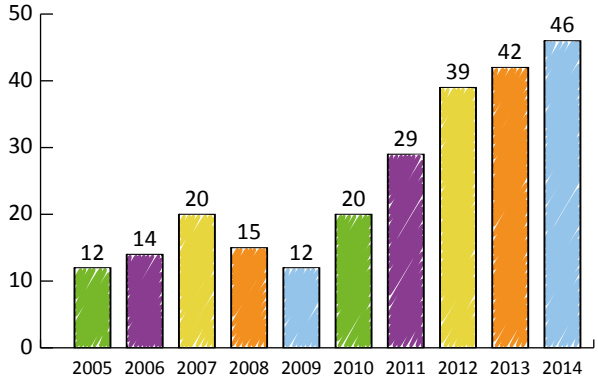

Pohdintaa

Vuonna 2014 oli selvästi havaittavissa, että kuntien heikentynyt taloustilanne sekä rakennemuutokset heijastuivat ostopalveluihin ja erityisesti Korvaushoidon Jälkipolun asiakasmääriin. Tiukassa taloustilanteessa kunnat pyrkivät tarjoamaan palvelut itse ja ostopalveluita hyödynnetään vähemmän. Jälkipolun työntekijöiltä toimintaympäristön muutokset ovat vaatineet jatkuvaa hoito-ohjelmassa tehtävän työn tarkastelua sekä sen kehittämistä. Esimerkiksi asiakasmäärien vaihteluun varautuminen ja muutosten ennakointi on aiheuttanut haasteita hoito-ohjelmalle.

Säästöt ovat koskettaneet useita muitakin päihdepalveluja tuottavia tahoja. Palveluiden tarvitsijoiden määrä ei kuitenkaan ole tuoreen THL:n (2014) tutkimuksen mukaan vähentynyt vaan päihteiden ongelmakäyttäjiä on päinvastoin arvioitu olevan aiempaa enemmän. Huumetilanne Suomessa 2014 -raportin mukaan huumeiden käyttäjät ovat monella tavalla syrjäytyneitä ja heillä on päihdeongelmien lisäksi monia muita sekä sosiaalisia että terveyteen liittyviä ongelmia. Myös Jälkipolun työntekijöiden kokemusten mukaan asiakkaat ovat yhä moniongelmaisempia ja tarvitsevat entistä intensiivisempää tukea, mitä onkin pyritty heille tarjoamaan lisäämällä esimerkiksi yksilöohjausta ja tarjoamalla myös yksilöterapiaa.

Etenkin Korvaushoidon Jälkipolun asiakkaiden suuri keskeyttämisprosentti on haastanut miettimään, kuinka asiakkaita saadaan paremmin sitoutettua hoitoon. Asiakkaiden joustavaa siirtymistä hoito-ohjelmaan esimerkiksi laitoskuntoutuksesta tulee edelleen kehittää yhdessä lähettävien tahojen kanssa, jotta hoito voitaisiin tarjota asiakkaalle mahdollisimman oikea-aikaisesti. Joustavat hoitopolut sekä hoidon oikea-aikaisuus ovat tärkeitä hoidon onnistumisen kannalta.

> Kuntien tiukan taloustilanteen aiheuttamat muutokset toimintaympäristössä ovat vaatineet jatkuvaa hoito-ohjelmassa tehtävän työn tarkastelua sekä sen kehittämistä.

Haasteena on ollut myös rakentaa asiakkaille keskeytyksetön siirtyminen hoito-ohjelmasta esimerkiksi työ- ja opiskeluelämään. Jälkipolussa on havaittu, että sosiaalisen kuntoutuksen ja työhön valmennuksen tarve on lisääntynyt. Tähän saattaa vaikuttaa se, että asiakkaat ovat yhä moniongelmaisempia ja heidän päihdehistoriansa saattaa olla pitkä, joten opiskelu- ja työelämän vaatimat taidot ovat vähäisiä. Siksi asiakkaat tarvitsevat päihdeongelman hoidon ja kuntoutuksen lisäksi vielä selvästi tukevampaa ohjausta ja valmennusta työ- ja opiskeluelämään. Jälkipolun asiakkaille onkin tarjottu mahdollisuus siirtyä hoito-ohjelman päättymisen jälkeen järjestön kuntouttavaan työtoimintaan harjoittelemaan työelämätaitoja tiiviissä ohjauksessa. Kuitenkin myös yhteiskunnan tulisi enemmän panostaa erilaisiin tukimuotoihin, joilla kuilua työ- ja opiskeluelämään madallettaisiin ja päihdekuntoutujien integroitumista yhteiskuntaan tuettaisiin.

Jälkipolku tarjoaa tukea tiellä päihteettömään elämään

Kun Markus, 35, tuli Jälkipolkuun oli hänellä takana jo yli 15 vuotta rankkaa päihteiden käyttöä ja useita vankilatuomioita. Vankilassa oli herännyt pikku hiljaa toive raitistumisesta ja uudesta, päihteettömästä elämästä, mutta silti Jälkipolun aloittaminen jännitti. ”Jälkipolun aloitus pelotti ihan helvetisti, kun ei ollut koskaan elänyt ns. tavallista, normaalia elämää ja kaikki oli uutta”, kertoo Markus.

Markus kertoo, että Jälkipolku-kuntoutuksen aikana hänen oli opeteltava käsittelemään tunteita, joita hän oli aiemmin tottunut turruttamaan päihteillä. ”Erityisesti vihan tunteita oli pakko oppia käsittelemään eri tavalla kuin aiemmin. Normaalissa elämässä väkivalta tai sillä uhkaaminen ei ollutkaan enää toimiva ratkaisukeino.” Myös rahankäyttöä piti opetella. ”Olin tottunut siihen, että rahaa oli rajattomasti”, hän kertoo. ”Olin oikeastaan tottunut saamaan kaiken, minkä halusin. Hoidossa oli tärkeää, että sain näihin asioihin vähän realismia.”

Markuksen mukaan Jälkipolun vapaa-ajan toiminnan puitteissa oli mahdollista harjoitella myös päihdemaailmassa ruostuneita sosiaalisia taitoja. ”Mitä pidempään ihminen on päihdemaailmassa, sitä suppeammiksi sosiaaliset taidot käyvät. Päihteet myös mahdollistavat muista ihmisistä eristäytymisen: vaikka olisikin muiden seurassa, ei tarvitse oikeasti kohdata ketään selvin päin”, hän kuvailee. ”Sosiaalisten taitojen lisäksi vapaa-ajan toiminnassa on mahdollista oppia näkemään uusia puolia itsestään, huomata missä on hyvä ja oppia myös, mistä ei niin pidä. Onnistumisen kokemukset ovat myös tärkeitä!”

Yhdeksän kuukauden kuntoutusjakson jälkeen Markus siirtyi kuntouttavaan työtoimintaan Omaiset Huumetyön Tukena ry:hyn. Tulevaisuuden toiveissa on ehkä oppisopimus tai työkokeilu sosiaali- tai rakennusalalla. ”Tänä päivänä asiat ovat hyvin ja olen saanut etäisyyttä entiseen elämään. Jos nyt ajattelen, niin ajatukset ja mielikuvat ovat muuttuneet aika paljon siitä, mitä ne olivat ennen hoitoa. Tulevaisuudessa haluan tehdä jotakin mielekästä, missä voin antaa ja saada jotakin myös itselle”, Markus kertoo.

Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on tukea ja valmentaa kuntoutujaa työtoiminnan jälkeiseen työelämään tai opiskeluun. Yhdistyksen kuntouttava työtoiminta on suunnattu Jälkipolku tai Korvaushoidon Jälkipolku hoito-ohjelman läpikäynneille asiakkaille, jotka ovat olleet pitkään työttöminä tai poissa työelämästä. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on parantaa henkilön elämänhallintaa ja toimintakykyä, jotta hän voisi työllistyä, hakeutua koulutukseen tai osallistua TE-hallinnon työllistymistä edistäviin palveluihin.

> ***Kuntouttava työtoiminta on ollut tosi tarpeellista ja antanut tärkeitä valmiuksia. Olen saanut tosi paljon uutta näkökulmaa: olen kasvanut ihmisenä ja oppinut työelämästä.***

Järjestö ei saa erillistä rahoitusta kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen, mutta kunta maksaa kuntouttavassa työtoiminnassa olevalle työmarkkinatukea ja kulukorvauksen.

Työskentelyn keinot ja tavoitteet

Kuntouttavan työtoiminnan keskeisimpänä tavoitteena on valmistaa ja valmentaa kuntoutujaa työelämää tai opiskelua varten. Työtoiminta on suunniteltu siten, että se vahvistaa kuntoutujan elämän- ja arjenhallintaa sekä toimintakykyä esimerkiksi totuttamalla tätä säännölliseen päivärytmiin ja tukemalla tämän päihteettömyyttä. Tarkoituksena on tarjota kuntoutujalle monipuolista toiminnallista tekemistä, joka kartuttaa hänen tiedollisia ja taidollisia valmiuksiaan toimia työelämässä. Lisäksi kuntoutujalle tarjotaan tukea käytännön asioissa kuten TE-toimistossa asioimisessa tai opiskelupaikan hakemisessa. Kuntouttavan työtoiminnan kesto on kolme kuukautta ja tarvittaessa sitä voidaan jatkaa kolmella lisäkuukaudella.

Yhdistyksen kuntouttavaan työtoimintaan tullaan pääsääntöisesti yhdistyksen toiminnan piiristä, esimerkiksi Jälkipolku tai Korvaushoidon Jälkipolku hoito-ohjelmista. Kuntouttava työtoiminta on yksilöllisesti räätälöityä ja siinä otetaan huomioon kuntoutujan omat vahvuudet sekä osaamisalueet niin, että työtoiminta parhaalla mah-

dollisella tavalla edistäisi kuntoutujan elämänhallintaa ja toimintakykyä. Työtoiminta pyritään aina järjestämään kuntoutujan toimintakyvyn huomioiden riittävän vaativaksi ja sisällöltään mahdollisimman mielekkääksi. Kunkin kuntoutujan kohdalla asetetut tavoitteet ovat yksilöllisiä, mutta yleisiä tavoitteita ovat mm. itsetunnon ja pystyvyyden tunteen kohentuminen, stressinsietokyvyn vahvistuminen, elämänhallinnan ja toimintakyvyn paraneminen, työ- ja opiskeluelämän sosiaalisten tilanteiden harjoittelu sekä työelämän pelisääntöjen ja työntekijän oikeuksien ja velvollisuuksien opettelu.

Asiakasprosessin tavoitteet

- valmentautuminen työ- ja opiskeluelämään
- elämän- ja arjenhallinnan sekä toimintakyvyn vahvistuminen
- päihteettömyyden vahvistuminen
- itsetunnon ja pystyvyyden tunteen kohentuminen
- stressinsietokyvyn vahvistuminen

Toiminta vuonna 2014

Vuonna 2014 yhdistyksen kuntouttavaan työtoimintaan osallistui yhteensä kolme henkilöä, kaksi miestä ja yksi nainen. Työpäiviä kullakin oli 3-5 päivänä viikossa, 4-6 tuntia kerrallaan. Työtehtävät olivat muun muassa siivousta, toimistotyötä (postitukset, hankinnat), keittiöaskareita, ruoanlaittoa ja avustamista ryhmien vapaa-ajan toiminnoissa tai Avoimien ovien toiminnassa.

Ohjaaja kävi kunkin kuntouttavassa työtoiminnassa olevan kanssa viikoittain erilaisia arviointikeskusteluja kuntoutumiseen ja työtoimintaan liittyen: ryhmäkeskusteluja järjestettiin kerran viikossa ja yksilökeskusteluja kahden viikon välein. Keskustelujen avulla kuntoutujia kannustettiin reflektoimaan omaa toimintaansa, kokeilemaan uusia asioita ja katsomaan tilanteita eri näkökulmista. Keskustelujen kautta purettiin myös kuntoutujille työtoiminnassa vastaan tulleita vaikeita tilanteita tai haasteita ja käsiteltiin esimerkiksi tasapainottelua työn ja vapaa-ajan välillä sekä liiallista vastuunottoa ja miellyttämisen tarvetta.

Työtoiminnan edistymistä ja tavoitteiden saavuttamista seurattiin ja esimerkiksi työtehtävien vaatimustasoa vähitellen kasvatettiin sitä mukaa, kun kuntoutujien toimintakyky parani. Kuntouttavan työtoiminta lisäsi kuntoutujien luottamusta itseensä, vahvisti toimintakykyä ja sosiaalisia valmiuksia sekä edisti osallisuutta. Kuntouttavan työtoiminnan aikana kuntoutujia ohjattiin myös pohtimaan omia vahvuuksiaan sekä tulevaisuuden haaveita ja suunnitelmia, esimerkiksi opiskelu- tai työmahdollisuuksia.

Kolme kuukautta on hyvin lyhyt jakso vuosia päihteitä käyttäneen henkilön elämässä, joten on tärkeää, että kuntoutuja saa riittävästi harjoitella työelämätaitoja ja -valmiuksia turvallisessa ympäristössä. Niinpä kaikille kolmelle kuntoutujalle haettiin jatkoa kolmen kuukauden työtoimintajakson jakson jälkeen ja kunta myös myönsi jatkon kaikille. Heidän kuntouttava työtoimintansa jatkuu vuonna 2015.

Pohdintaa

Kuntouttava työtoiminta on yhteiskunnan näkökulmasta tärkeä tapa tukea pitkään työelämän ulkopuolella olleita päihdekuntoutujia yhteiskuntaan integroitumisessa, edistää heidän osallisuuttaan ja vaikutusmahdollisuuksiaan ja ehkäistä syrjäytymistä. Monelta kuntoutujalta puuttuu työelämässä tarvittavia tietoja, taitoja ja valmiuksia tai heidän toimintakykynsä voi olla heikko, jolloin siirtyminen suoraan työelämään päihdekuntoutuksen päätyttyä voi olla hyvin haasteellista. Päihdetausta on myös edelleen omiaan aiheuttamaan stigmaa työelämässä.

Kuntouttava työtoimintaa on tarjottu Jälkipolun ja Korvaushoidon Jälkipolun asiakkaille vuodesta 2012 lähtien ja toiminta onkin vakiinnuttanut paikkansa Jälkipolku hoito-ohjelmassa ja laajemminkin koko yhdistyksen toiminnassa. Yhdistyksessä on havaittu, että Jälkipolun ja Korvaushoidon Jälkipolun asiakkaiden kiinnostus kuntouttavaa työtoimintaa kohtaan on selvästi lisääntynyt. Tähän saattaa vaikuttaa se, että asiakkaat ovat yhä moniongelmaisempia ja heidän päihdehistoriansa saattaa olla pitkä, joten opiskelu- ja työelämän vaatimat taidot ovat vähäisiä. Siksi asiakkaat tarvitsevat päihdeongelman hoidon ja kuntoutuksen jälkeen vielä selvästi tukevampaa ohjausta ja valmennusta työ- ja opiskeluelämään, kuin mitä varsinaisen päihdehoidon aikana on mahdollista antaa.

Vaikka kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen on kunnille lakisääteistä, kuntouttavan työtoiminnan paikkoja ei edelleenkään ole kunnissa riittävästi.

Vaikka kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen on kunnille lakisääteistä, kuntouttavan työtoiminnan paikkoja ei edelleenkään ole kunnissa riittävästi. Yhdistyksen kuntouttavaan työtoimintaan olisi jatkuvasti enemmän tulijoita, kuin mitä voidaan ottaa vastaan siten, että työtoiminnan ja sen ohjauksen laatua on mahdollista pitää yllä. Lisäksi kunnissa ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota siihen, että kuntouttavan työtoiminnan jälkeenkin asiakas saattaa tarvita vielä erilaisia työllistymisen tukitoimia, esimerkiksi työhön valmennusta, palkkatuettua työtä, työharjoittelujaksoja tai vaikkapa käytännönläheistä koulutusta, esimerkiksi oppisopimuskoulutusta, ennen kuin ovi työ- tai opiskeluelämään aukeaa.

Läheisten tuki- ja neuvontapalvelut sekä virkistys- ja ryhmätoiminta

Yhdistys tarjoaa päihteitä käyttävien ja päihdekuntoutujien läheisille tuki- ja neuvontapalveluja, palveluohjausta sekä läheisryhmä- ja virkistystoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on tukea ja auttaa läheisiä vaikeassa tilanteessa sekä ylläpitää ja edistää läheisten omaa jaksamista.

Yhdistyksen läheispalvelut on suunnattu päihteitä käyttävien ja päihdekuntoutujien täysi-ikäisille läheisille, kuten vanhemmille, puolisoille, läheisille ystäville, täysi-ikäisille sisaruksille, 18 vuotta täyttäneille lapsille tai muille sukulaisille. Yhdistyksen läheistyö ei ulotu alaikäisiin, esimerkiksi päihteitä käyttävän pieniin lapsiin, sillä nämä kuuluvat lastensuojelun piiriin. Tarvittaessa yhdistyksen työntekijät kuitenkin tekevät lastensuojeluilmoituksen sosiaaliviranomaisille lain velvoittamalla tavalla. Yhdistyksen läheispalvelut ovat palveluiden käyttäjille avoimia ja maksuttomia, lukuun ottamatta virkistystoimintaa, joka on suunnattu pelkästään yhdistyksen jäsenille ja josta saatetaan periä pieni omakustannushinta.

> ***Vertaiset äidit, isät. Kokemus siitä, etten ole yksin tai ainut jolla lapsi huumeriippuvainen.***

Läheisille suunnattujen palveluiden rahoitus sisältyi vuonna 2014 Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettuun toiminta-avustukseen (OmaTila). Lisäksi läheispalveluita rahoitti Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto järjestöavustuksena.

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Yhdistys tarjoaa läheisille suunnattuja tuki- ja neuvontapalveluita, joiden tarkoituksena on tukea ja auttaa päihteitä käyttävän läheisiä, kun läheisen päihteiden käyttö askarruttaa mieltä tai kuormittaa akuutisti läheisiä tai perhettä. Tuki- ja neuvontapalveluiden tavoitteena onkin tukea ja auttaa päihteitä käyttävän läheistä löytämään itselleen ja päihteitä käyttävälle läheiselleen tarvitsemansa palvelut päihdepalvelujärjestelmän, yhdistyksen tai muun kolmannen sektorin toimijan tarjonnasta. Tukea ja neuvontaa annetaan pääsääntöisesti puhelimitse, mutta tarvittaessa voidaan antaa tukevampaakin palveluohjausta ja läheisen on mahdollista tavata työntekijä myös henkilökohtaisesti. Tuki- ja neuvontapalveluita antavat yhdistyksen palveluohjaajat Anne Puonti ja Maija Larja, joilla on pitkä kokemus päihde- ja mielenterveystyöstä.

Läheisryhmä puolestaan on päihteitä käyttävien, päihdekuntoutujien ja psyykkisesti oireilevien läheisille

suunnattu vertaistuellinen ja terapeuttinen ryhmä. Ryhmää ohjaavat kokenut ryhmäterapeutti Helena Niemi sekä elokuusta 2014 lähtien yhdessä hänen kanssaan Omaiset Mielenterveystyön Tukena Uudenmaan yhdistys ry:n omais- ja läheistyön palveluohjaaja Merja Tuominen. Luottamuksellisen ryhmän tarkoituksena on vaikeassa tilanteessa tukeminen, tiedon jakaminen sekä voimavarojen lisääminen ja ylläpitäminen. Jakamalla kokemuksiaan omasta selviytymisestä ja jaksamisesta läheiset voivat auttaa ja tukea toisiaan vaikeiden aikojen ylitse.

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen erilaista vapaa-ajan virkistystoimintaa, kuten teatteria, retkiä ja illanviettoja. Toiminnan tarkoituksena on tarjota päihteitä käyttävän läheiselle mahdollisuus virkistäytyä ja ylläpitää omaa jaksamistaan. Yhdistys pyrkii järjestämään virkistystoimintaa, johon mahdollisimman monella olisi mahdollisuus osallistua. Siksi osallistuminen on jäsenille pääsääntöisesti joko ilmaista tai siitä peritään pieni omakustannushinta.

Asiakasprosessin tavoitteet:

- oikean tiedon saaminen
- kuulluksi, nähdyksi ja kohdatuksi tuleminen
- häpeän ja syyllisyyden tunteiden väheneminen
- voimaantuminen omassa arjessa
- läheisriippuvuudesta irtautuminen
- tulevaisuuteen suuntauminen
- vertaistuki
- oman jaksamisen parantuminen

Toiminta vuonna 2014

Läheisten tuki- ja neuvontapuheluita oli vuonna 2014 yhteensä noin 300. Tuki- ja neuvontapalveluiden ja palveluohjauksen piirissä oli 30 läheistä. Henkilökohtaisia tapaamisia järjestettiin 28 kertaa. Tuki- ja neuvontapalveluista esimerkiksi vanhemmat ovat saaneet tukea ja tietoa lastensa päihteiden käyttöön liittyvään laaja-alaiseen problematiikkaan. Lisäksi palveluohjauksellista kriisityötä on toteutettu niiden läheisten kohdalla, joiden läheinen tai perheenjäsen on menehtynyt huumeiden käyttöön tai siihen välillisesti liittyviin seurauksiin.

Vertaistuellinen päihteitä käyttävien, päihdekuntoutujien ja psyykkisesti oireilevien läheisille suunnattu läheisryhmä kokoontui säännöllisesti kaksi kertaa kuukaudessa keväällä 2014. Elokuusta 2014 lähtien läheisryhmä kokoontui kerran viikossa ja ryhmä toteutettiin yhteistyönä Omaiset Mielenterveystyön Tukena Uudenmaan yhdistys ry:n kanssa. Vuoden 2014 aikana läheisryhmä kokoontui yhteensä 24 kertaa. Läheisryhmään osallistui yhteensä 23 eri läheistä.

Ryhmään osallistuneet kokivat saaneensa vertaistukea toisiltaan ja kokemuksen siitä, etteivät he olleet yksin ongelmiensa kanssa. Läheiset saivat myös uudenlaisia näkökulmia ongelmiin ja vahvistusta omille ajatuksilleen. Läheisryhmän toiminta tuki hyvin läheisten jaksamista.

Läheisten virkistystoiminnan puitteissa toteutettiin vuonna 2014 kaksi teatterivierailua sekä virkistysmatka Tallinnaan. Huhtikuussa vuosikokouksen yhteydessä järjestettiin illallistilaisuus ja joulun alla järjestettiin läheisilta, jossa oli tarjolla maittava jouluinen buffetillallinen, pientä ohjelmaa ja mukavaa yhdessäoloa. Läheisten virkistystoiminnan piirissä oli arviolta 30 eri henkilöä. Virkistystoiminta auttaa läheisiä jaksamaan ja tarjoaa pienen hengähdyshetken vaikeassa elämäntilanteessa. Läheisille on myös ollut tärkeää, että on olemassa toimintaa, jonka parissa ei tarvitse varoa tai salailla muilta oman läheisen tilannetta.

Läheisille on ollut tärkeää, että on olemassa toimintaa, jonka parissa ei tarvitse varoa tai salailla muilta oman läheisen tilannetta.

Pohdintaa

Päihteitä käyttävän läheisellä on lain mukaan oikeus saada apua, tukea ja tarvittaessa myös hoitoa. Päihteiden käyttö aiheuttaa käyttäjän läheisille monenlaisia psyykkisiä, fyysisiä ja sosiaalisia haittoja. Päihdeongelma on usein pitkäkestoinen kuormittava tekijä päihteitä käyttävän läheisten elämässä ja saattaa vaikuttaa monella tavalla esimerkiksi kykyyn huolehtia itsestä ja muista läheisistään tai selviytyä työelämän velvoitteista. Tästä huolimatta läheisiä ja perheenjäseniä ei huomioida kunnolla päihdepalvelujärjestelmässä ja vain harvassa kunnassa on tarjolla erityisesti päihteitä käyttävän läheisille suunnattua tukea ja palveluita. Lisäksi tietoa tarjolla olevista palveluista ei ole juurikaan saatavilla. Ongelmana on, että usein esimerkiksi kriisin kohdatessa läheisellä ei välttämättä ole voimia lähteä itse selvittämään, mitä palveluita on tarjolla.

Vaikuttaa siltä, että päihdepalvelujärjestelmässämme päihteitä käyttävä nähdään ensisijaisena asiakkaana ja läheisen avuntarve jää usein toissijaiseksi. Kuitenkin läheinen on myös avuntarvitsija ja mikäli hän saa tarvitsemansa avun ja hänen jaksamistaan tuetaan, hän voi olla tärkeä resurssi päihteitä käyttävän hoidon tukena. Olisi tärkeää, että päihteitä käyttävän läheisille olisi tarjolla enemmän juuri heille suunnattuja palveluja ja tukimuotoja. Läheisen näkökulmasta esimerkiksi perheessä esiintyvä päihteiden käyttö aiheuttaa usein syyllisyyden ja häpeän tunteita, jolloin kynnys avun hakemiseen sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden piiristä voi olla korkea. Omaiset Huumetyön Tukena ry:n läheispalvelut pyrkivät vastaamaan juuri näihin epäkohtiin ja tarjoamaan läheisille tukea joustavasti ja mahdollisimman matalalla kynnyksellä läheisten yksilölliset tarpeet ja vaihtelevat tilanteet huomioiden.

Kehitysyhteistyöhanke Sopi Jikko

Sopi Jikko on Omaiset Huumetyön Tukena ry:n Senegalissa toteutettava kehitysyhteistyöhanke, jolla pyritään torjumaan huumeiden käytön aiheuttamia sosiaalisia ongelmia yhteisöissä. Hanke käynnistyi vuonna 2009 Suomen ulkoasiainministeriön myöntämän tuen turvin. Tavoitteena on kehittää Senegalin tarpeisiin soveltuva huumekuntoutuksen malli. Hankkeen nimi, Sopi Jikko, on wolofia ja tarkoittaa muutosta käyttäytymisessä. Huumekuntoutusmallia kehitetään Diamaguene Sicap Mbaon -kunnan alueella (Dakarin esikaupunkia), missä hankkeen yhteistyökumppanina toimii kansalaisjärjestöjen ylläpitämä riitojen sovitteluelin, joka tunnetaan nimellä Oikeustalo (Maison de Justice).

Hankkeella pyritään vahvistamaan näiden haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten edellytyksiä saada asiantuntevaa kuntoutusta, ja täten parantamaan heidän mahdollisuuksiaan osallistua ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan. Hankkeen välittömänä tavoitteena on myös huumekuntoutustyön mallintaminen, työmallin levittäminen ja toiminnan jatkumisen varmistaminen. Hankkeessa kehitettyä huumekuntoutusmallia on tarkoitus myöhemmin levittää Oikeustalon avulla myös muihin paikallisyhteisöihin, joiden alueella toimii Oikeustaloja (tällä hetkellä 14 oikeustaloa eri puolilla Senegalia). Työmalli on siis tarkoitus siirtää osaksi kuntien toteuttamaa päihdetyötä.

Kohderyhmänä hankkeessa ovat Dakarin alueella asuvat nuoret huumeiden käyttäjät, joita on arviolta 10–20 % kyseisen ikäryhmän asukkaista, sekä heidän perheensä:

- syrjäytymisuhan alla olevat huumeita käyttävät tytöt ja pojat iältään 8–25 vuotta
- huumeiden käytöstä tai salakuljetuksesta tuomitut vangit, erityisesti naiset
- kuntoutuksessa olevien nuorten vanhemmat

Sopi Jikko -hankkeen moniammatillisen tiimin Senegalissa muodostavat koordinaattori, sosiaalityöntekijä, erityisnuorisotyöntekijä, kaksi ohjaajaa ja sihteeri. Kuntoutuskeskuksessa työskentelee myös keittäjä, vartija ja siivooja.

Tavoitteet ja työskentelyn keinot

Sicap Mbaossa Diamaguenin alueella on vuodesta 2009 toiminut Sopi Jikko -huumekuntoutuskeskus. Keskuksessa tehty kehitystyö on auttanut löytämään ne työskentelyn keinot ja menetelmät, jotka parhaiten tukevat senegalilaisten nuorten kuntoutumista. Myös asiakastyöskentelyn tavoitteet ovat selkiytyneet vuosien mittaan. Merkittävään rooliin on noussut erityisesti perheiden kanssa tehtävä työ.

Tänä päivänä Sopi Jikko -keskuksessa tehtävässä asiakastyössä hyödynnetään erilaisia kuntoutukselli-

sia menetelmiä kuten yhteisöhoitoa, perhetyötä, ryhmätyöskentelyä ja terapeuttisia menetelmiä, etenkin ratkaisukeskeistä ja motivoivaa lähestymistapaa. Työskentelyssä painotetaan dialogisuutta. Lääkehoidon suhteen on tehty yhteistyötä läheisen psykiatrisen sairaalan kanssa.

Asiakasprosessin tavoitteet:

- Päihteettömään elämään sitoutuminen
- Päihteidenkäyttöä ylläpitävistä sosiaalisista suhteista irrottautuminen
- Yhteisöön kuulumisen vahvistaminen
- Sosiaalisten suhteiden normalisoituminen
- Retkahdusvaaran tunnistaminen
- Vertaistukeen kiinnittyminen
- Itsetunnon kohoaminen ja itseluottamuksen lisääntyminen
- Työ-/opiskelumahdollisuuksien kartoittaminen

Toiminta vuonna 2014

Keskuksessa on hankkeen aikana vuosina 2009-2014 ollut yhteensä 97 kuntoutujaa. Vuonna 2014 Sopi Jikko -keskuksessa päivittäin käyviä asiakkaita eli kuntoutujia oli yhteensä 22 henkilöä, joista vain yksi oli nainen. Naisvankilassa tehtiin työtä 22 naisen kanssa. Lisäksi haittoja vähentävän työn kautta tavoitettiin suonensisäisten huumeiden käyttäjiä eri puolilla Dakaria, yhteensä 3 naista ja 70 miestä. Kotikäyntejä tehtiin yhteensä 29 ja perheisiin pidettiin muutoinkin tiivistä yhteyttä.

Kuntoutusryhmä kokoontui joka arkipäivä klo 9.30–14.00 Sopi Jikko -keskuksessa. Viikko-ohjelmaan kuuluu aamuisin verryttelyä ja leikkejä, mikä paitsi piristää, myös auttaa havainnoimaan asiakkaiden fyysistä kuntoa. Päivä jatkuu ryhmätyöskentelyllä, joko keskusteluryhmän tai taideterapian yms. keinoin. Joka keskiviikko on urheilupäivä. Vuonna 2014 järjestettiin yksi leiri Mbourissa, noin 80 km Dakarista etelään. Leirille osallistui 16 henkilöä.

Työmallin kehittäminen saatiin päätökseen vuoden 2014 aikana. Nyt voi todeta, että tapa työskennellä kuntoutujien kanssa on löytänyt oman mallinsa. Myös kuntoutuksessa käytetyt menetelmät ovat jotakuinkin vakiintuneet. Etenkin kaiken työskentelyn perustana olevat ratkaisukeskeinen ja motivoiva lähestymistapa ovat viimeistään vuonna 2014 muotoutuneet osaksi jokapäiväistä kohtaamista. Hankkeen paikallinen projektikoordinaattori teki Suomen Ulkoministeriön tuella konferenssimatkan Boliviaan lokakuussa, mikä mahdollisti katusosiaalityöhön liittyvän osaamisensa syventymisen.

Koska naisten tavoittaminen on osoittautunut haasteelliseksi, päätettiin jo vuonna 2013 käynnistää työpajatyöskentely naisten vankilassa. Yli 90 % naisvangeista on vangittuina huumausainerikoksista, lähinnä salakuljetuksesta. Osa heistä vasta odottaa tuomiotaan, vaikka ovat jo olleet vangittuina useita vuosia. Heidän psyykkinen vointinsa on usein hyvin heikko ja he kantavat sisällään syvää syyllisyyttä. Tästä syystä Sopi Jikkon ohjaajat päätyivät, vankilan johtajan kanssa neuvoteltuaan, järjestämään sellaisia työpajoja, joiden avulla vankien psyykkistä pahoinvointia voitaisiin lievittää. Samalla ohjaajat keräsivät tietoa naisten taustoista sekä syistä, jotka olivat mahdollisesti vaikuttaneet siihen, että he ryhtyivät salakuljettamaan huumeita.

> ***Omaa historiaamme ja roolejamme käsittelevä teatteripaja pakotti minut kohtaamaan itsesyytökset sekä muistot, jotka ahdistavat minua öisin. (naisvanki)***

Vuonna 2014 Rufisquen naisvankilassa järjestettiin kaksi työpajaa. Toisessa keskityttiin teatteri-ilmaisuun ja toinen oli tarinapaja. Molemmat työpajat auttoivat vaikeita traumoja kokeneita naisia purkamaan sisälleen kasautunutta pahaa oloa. Esimerkiksi teatterityöpajassa naisilla oli mahdollisuus, mikäli eivät kyenneet tai jaksaneet itse näytellä jotain roolia, vaihtaa rooleja ohjaajan kanssa ja toimia ikään kuin itse ohjaajina. Toisin sanoen he kertoivat tarinansa, jonka ohjaaja sitten esitti. Näin he pystyivät myötäelämään tapahtuman sivusta, joutumatta itse kokemaan uudestaan samaa raskasta tilannetta. Tämä tarjosi naisille mahdollisuuden käsitellä tapahtumaa uudestaan ja samalla jakaa tunteensa muiden osallistujien kanssa, mikä vuorostaan helpotti purkamaan psyykkistä tuskaa.

Pohdintaa

Päihteiden käyttö Senegalissa on viime vuosien aikana lisääntynyt, joten tarve päihdetyön osaamiseen on kasvanut. Maassa yleisimmin käytetyt huumeet ovat edelleen marihuana ja kannabis, mutta niiden rinnalle on viimeisen 10 vuoden aikana nousseet ns. kovat huumeet, kokaiini, heroiini ja amfetamiini. Tämä johtuu Afrikan Länsirannikon maiden, mm. Guinea-Bissaun, Nigerian, Sierra Leonen, Guinean, Malin ja Senegalin, päätymisestä kokaiinin salakuljettajien reiteille. Viranomaiset ovat löytäneet uusia metamfetamiinilaboratorioita ainakin Nigeriassa ja Guineassa. Heroiini taas virtaa Itä-Afrikan rannikon sotaa käyvistä maista mm. vanhoja kauppareittejä myöten länsirannikolle Gambiaan ja Senegaliin, jossa turistien lisäksi heroiinin käyttö on levinnyt mm. opiskelijoiden pariin.

> Hankkeessa kehitettävässä huumekuntoutusmallissa merkittävään rooliin on noussut erityisesti perheiden kanssa tehtävä työ.

Sopi Jikko -hankkeessa on kyetty juurruttamaan päihdetyön osaamista Sicap Mbaon alueelle. Erityisen merkittävää vuoden 2014 toiminnassa on ollut se, että Sopi Jikko -keskuksen naisohjaajat ovat päässeet työskentelemään naisvankien parissa. Se on tarjonnut mahdollisuuden kartoittaa lähemmin naisten tilannetta Senegalissa. Se tosiasia, että nimenomaan naiset toimivat perinteisesti kauppiaina, on myös altistanut heidät huumekaupalle. He matkustavat usein naapurimaihin, lähinnä Guineaan ja Maliin, ja pystyvät näin kauppiaan roolin varjolla hankkimaan lisätienestiä huumeiden salakuljetuksella. On käynyt ilmi, että vain harvoissa tapauksissa heidät on suoranaisesti pakotettu salakuljettajiksi. Tosiasia, että he ovat itse valinneet osansa – toki paremman elämän toivossa – on murtanut joitakin ennakkokäsityksiä, joita hankkeessa on ollut naisvankien ”uhrin” asemasta.

Kollektiivisuus vs. yksilöllisyys ja muita kulttuurieroja

”Muistatko Jaana, kun tapasimme ensimmäisen kerran ja yhteistyömme alkoi?”, kysyy Sopi Jikko -hankkeen paikallinen projektikoordinaattori Lamine Touré. ”Muistan sen oikein hyvin!”, vastaa hankkeen suomalainen vastuuhenkilö Jaana Novitskij. ”Suurin yllätys minulle oli tuolloin se, kuinka nopeasti toiminta täällä Senegalissa pääsi käynnistymään”, hän sanoo. ”Ei ollut suurta byrokratiaa tai naapurien vastustusta, kuten meillä Suomessa. Sen sijaan piti suorittaa kohteliaisuuskäyntejä paikallisten viranomaisten ja yhteisön tärkeiden henkilöiden luokse - ja joka paikassa piti puhua!”, hän naurahtaa ja saa myös Tourén nauramaan. ”Myöhemmin olen ymmärtänyt, että suurimmat vastaan tulleet kulttuurierot liittyvät siihen, että Senegal on Suomeen verrattuna hyvin kollektiivinen kulttuuri.”

”Yhteisön merkitys Senegalissa on suuri, sillä ihmiset elävät hyvin tiiviissä yhteydessä perheenjäsenten, sukulaisten, ystävien ja naapureiden kanssa”, Lamine Touré myöntää. ”Koko järjestelmämme perustuu siihen, että yhteisö pitää huolta jäsenistään.” Koska yhteisössä eläminen on niin merkittävä osa senegalilaista kulttuuria, se on keskeisessä roolissa myös Sopi Jikko -keskuksen kuntoutusohjelmassa. ”Täällä keskuksessa kuntoutujamme harjoittelevat perheessä elämistä, toisten kunnioittamista ja vastuun kantamista yhteisössä. Pikku hiljaa heidän omat perheensä alkavat jälleen luottaa nuoriinsa”, kertoo Touré. ”On hienoa, miten perheenjäsenten - äidin, isän ja isompien sisarusten - rooleja on ihan tietoisestikin voitu hyödyntää osana kuntoutusta”, sanoo Novitskij.

Yhteisöllisyys aiheuttaa länsimaisesta näkökulmasta katsottuna myös haasteita. ”Olen huomannut, että Senegalissa asiakkaiden tai esimerkiksi yksittäisten työntekijöiden on toisinaan vaikea tuoda esiin oma mielipiteensä. Se voi hankaloittaa kuntoutumista, jos asiakas aina sanoo, mitä uskoo ohjaajien odottavan”, pohtii Novitskij. ”Toisinaan on myös ollut vaikea saada tietoa keskuksessa ilmenneistä ongelmista, sillä niistä ei uskalleta puhua. Välillä voi tulla jopa tunne, että puhuukohan tuo henkilö nyt ihan totta!”

”Pitää paikkansa, että meidän kulttuurissamme pyritään välttelemään konfliktitilanteita, koska kollektiivisessa yhteiskunnassa on tärkeää suojella yhteisön harmonista yhteiseloa ja yhteiskuntarauhaa”, myöntää Touré. ”Olen kuitenkin itse opetellut antamaan suoremmin palautetta esimerkiksi Jaanalle. Lisäksi yhteistyön seurauksena me olemme täällä alkaneet ymmärtää sitä, että kuntoutuksessa on tärkeää huomioida yhteisön ohella myös yksilön taso. Erityisesti psykoterapiamenetelmiä käsitellyt koulutus oli tässä mielessä hyödyllinen”, hän pohtii.

Yhteisöllisyyden lisäksi on kuitenkin eräs toinenkin asia, missä suomalainen ja senegalilainen toimintaympäristö eroavat. Se on taikausko, joka yhä edelleen elää vahvana Senegalissa. ”Olemme joutuneet tekemään paljon töitä sen eteen, että perheet ymmärtäisivät, että heidän nuortensa ongelmat johtuvat huumeista. Monissa perheissä vanhemmat syyttävät mieluummin pahoja henkiä. Tässä on vielä työsarkaa!”, toteaa Touré.

Hallinnollinen työ

Järjestössä tehtävän hallinnollisen työn avulla johdetaan ja ohjataan organisaation toimintaa. Hallinnon tarkoitus on huolehtia siitä, että yhdistyksen tehtävät kyetään hoitamaan ja tavoitteet saavuttamaan. Hallinnon tehtävänä on varmistaa yhdistyksen perustehtävän ja asiakastyön toteutuminen.

Hallinto huolehtii toiminnan suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä sekä tuottaa yhdistyksen johtamista ja toiminnanohjausta varten tarvittavaa tietoa, pitää huolta yhdistyksen lakisääteisistä velvoitteista ja esimerkiksi rahoittajien kuten RAY:n toiminnalle esittämistä vaatimuksista, raportoinnista ja rahoitushakemuksista. Hallinto vastaa myös tieto- ja asiakirjahallinnasta ja esimerkiksi pitää yllä asiakas- ja jäsenrekistereitä.

> Järjestön hallinnollinen työ koostuu johtamisesta, kehittämisestä, viestinnästä ja vaikuttamisesta sekä taloushallinnosta.

Omaiset Huumetyön Tukena ry:ssä hallinnollinen työ koostuu johtamisesta, kehittämisestä, viestinnästä ja vaikuttamisesta sekä taloushallinnosta. Yhdistyksessä suoraan hallinnollisissa tehtävissä vuonna 2014 työskenteli yhteensä neljä henkilöä. Kirjanpito ja tilintarkastus hankittiin edelleen ostopalveluina. Hallinnon rahoitus koostui vuonna 2014 lähes täysin RAY:n kohdennetusta toiminta-avustuksesta.

Organisaatio

Jäseniä 89

Hallitus
Jonny Friskberg (puheenjohtaja)
Päivi Puro (varapuheenjohtaja)
Leif Berg
Matti Vatanen
Vesa Peipinen
Solveig Sjöblom (varajäsen)
Eila Lehtonen (varajäsen)

Toiminnanjohtaja
Ron Furman

Kehitysjohtaja ja kansainvälinen työ
Jaana Novitskij

Kehittämiskoordinaattori
Katja Malin-Kaartinen

Viestintäsuunnittelija
Mia-Marisa Ranta

Avoimet ovet, palveluohjaus ja läheispalvelut
Anne Puonti
Maija Larja alk. 3.3.

Elämäntaitoryhmät
Eeva Niemi
Annukka Saikkonen

Verna-projekti
Tiina Varonen 14.5. asti
Hede Kumpulainen alk. 1.6.

Satu- projekti
Miia Piho alk. 10.3.
Kristiina Arramies alk. 19.5.

Jälkipolku hoito-ohjelma
Katja Lindström
Leif Jussila
Ilkka Vatanen
Ron Furman
Hede Kumpulainen 1.2.–31.8.

Kehitysyhteistyöhanke Sopi Jikko Senegal
Jaana Novitskij
Mia-Marisa Ranta

Läheisryhmä
Helena Niemi

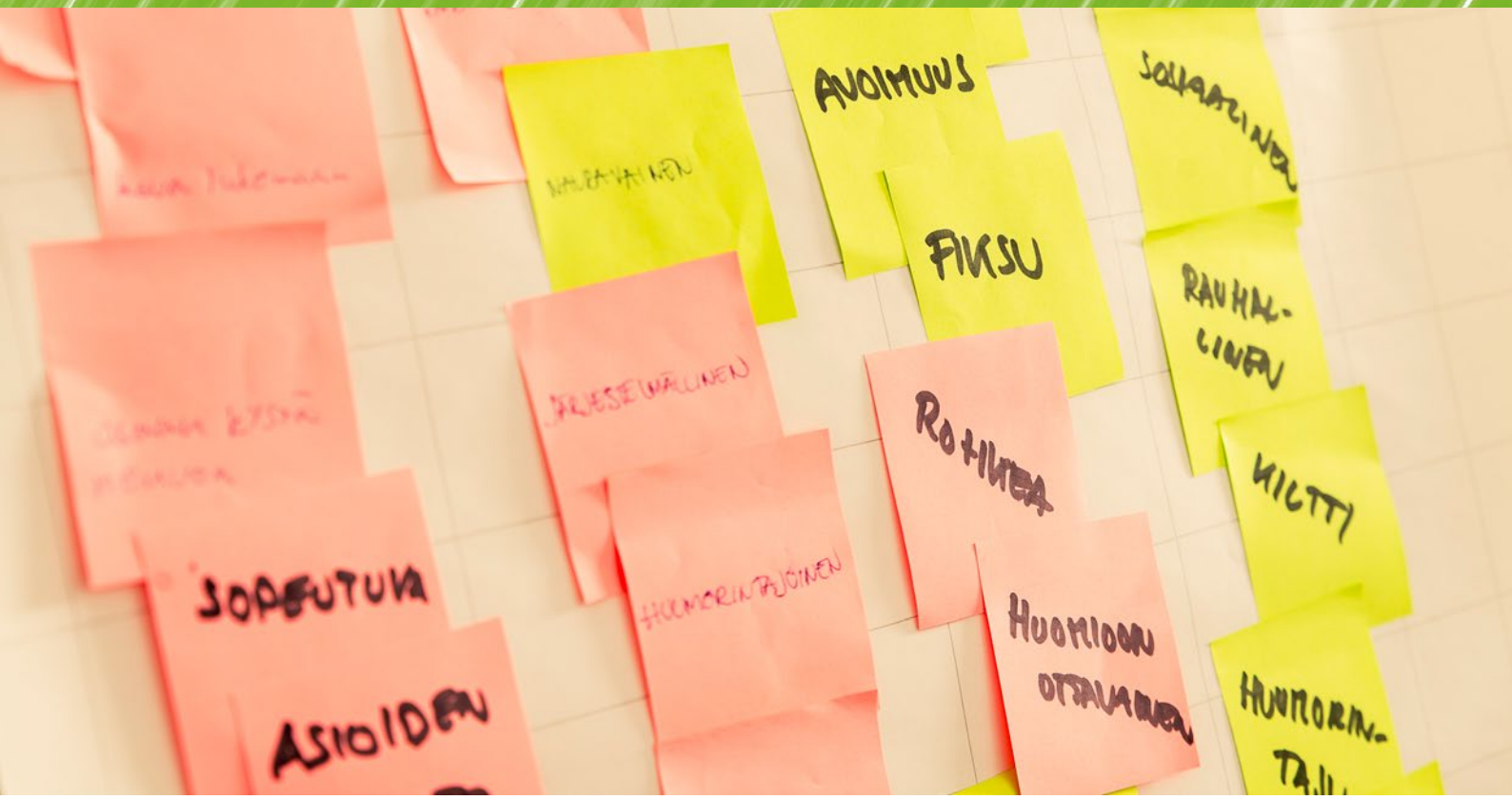

Kehittäminen

Vuosi 2014 oli järjestössä vahvan kehittämisen ja muutoksen aikaa. Jokaisessa toiminnassa panostettiin sisältöjen kehittämiseen, asiakaslähtöisten toimintojen vahvistamiseen ja toimintaympäristön tarkkaan seuraamiseen. Järjestön toiminta on kohdennettu niille alueille, joissa kunnan ja muiden päihdetyön toimijoiden tarjoamissa palveluissa on suurimmat puutteet ja asiakkailla akuutein avun tarve.

Järjestön sisällä vahvistui edelleen käsitys siitä, että palvelukokonaisuus toimi asiakaslähtöisesti sekä joustavasti ja järjestön eri toiminnat hyötyivät toisistaan sekä tukivat toisiaan erinomaisesti. Pitkäjänteisen kehittämistyön tuloksena voidaan pitää sitä, että järjestön toiminnan piirissä asiakas ei jää missään elämäntilanteessa yksin. Järjestön tarjoamassa palvelukokonaisuudessa ei ole aukkoja tai kuiluja, joihin asiakas voisi tipahtaa ja joutua niin sanotusti palveluiden väliin. Järjestön toiminnan piirissä asiakkaalla on mahdollisuus edetä kuntoutumisessaan tai ottaa muutama askel takapakkia, sillä aina löytyy toimintamuoto johon hänet voidaan kiinnittää. Asiakkaiden yksilölliset tarpeet pystytään huomioimaan, koska asiakas kohdataan aina kokonaisvaltaisesti.

> Jatkuva työn kehittäminen on edellytys alati muuttuvassa toimintaympäristössä pärjäämiselle.

Järjestön toiminnan kehittämiseen liittyi olennaisena osana avoin yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Rakentava yhteistyö niin julkisen sektorin, kolmannen sektorin kuin muidenkin tahojen kanssa nähdään ensiarvoisen tärkeänä asiakkaiden tarpeita vastaavien palveluiden kehittämisessä. Konkreettinen yhteistyö muun muassa eri päihde- ja mielenterveyspuolen toimijoiden kanssa nähdään mielekkäänä ja myös välttämättömänä, jotta palvelut voivat kehittyä entistä enemmän asiakkaita hyödyttävään suuntaan. Palveluiden kehittämisen ja tarjoamisen tulee lähteä siitä ajatuksesta, että mistä palvelusta asiakas hyötyy eikä siitä, mitä palveluita meillä on asiakkaalle tarjota.

Järjestön asiakasmäärät ja -käynnit on muutaman viime vuoden aikana kasvaneet räjähdysmäisesti. Päihteitä käyttäville, kuntoutuville ja läheisille suunnatut palvelut tavoittavat jatkuvasti uusia asiakkaita ja toimintoihin kiinnittyminen on vahvaa, mikä kertoo siitä, että tarjottavat palvelut ovat tarpeenmukaisia ja asiakaslähtöisiä. Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyön osuus ja merkitys on tullut myös vahvemmin näkyväksi asiakasmäärän kasvun sekä asiakkaiden ongelmien syvenemisen myötä.

Laadukkaan palvelukokonaisuuden kehittäminen ja ylläpitäminen edellyttää sitä, että toimintaan resursoidaan tarpeenmukaisia työtehtäviä ja työntekijöitä. Jokaiseen toimintaan on palkattu osaavat työntekijät, jotka vastaavat toimintojen sisällöllisestä kehittämisestä ja asiakastyöstä. Toiminnanjohtaja, kehittämiskoordinaattori, kehitysjohtaja ja viestintäsuunnittelija toimivat

eri toimintojen taustamahdollistajina, jotta asiakastyötä tekevät pystyvät keskittymään mahdollisimman hyvin toimintojen sisällölliseen kehittämiseen. Johtamisen ja kehittämisen merkitys on kasvanut järjestön toiminnan laajentumisen myötä. Laadukkaan palvelukokonaisuuden ylläpitämiseen tarvitaan jatkuvaa kehittämistä kaikilla järjestön osa-alueilla. Jatkuva työn kehittäminen on edellytys alati muuttuvassa toimintaympäristössä pärjäämiselle.

Järjestön RAY-rahoitteisten toimintojen laajentumisen myötä rahoittajan kanssa tehtävän työn merkitys on myös kasvanut ja vahvistunut. Järjestön sisällä nähdään ensiarvoisen tärkeänä, että rahoittajien kanssa tehdään avointa yhteistyötä ja, että rahoittajien edellyttämissä selvityksissä, hakemuksissa ja raporteissa pyritään kuvaamaan toimintoja mahdollisimman kattavasti ja läpinäkyvästi. Toimintojen tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden näkyväksi tekeminen koetaan tärkeäksi. Järjestön kehittämistyöhön sisältyy strateginen suunnittelu, prosessien arviointi, toimintaympäristön analyysit, kehittämisen koordinointi, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, rahoituslähteiden kartoitus, uusien verkostojen luominen ja uusien projektien ideointi sekä käynnistäminen.

Vuonna 2014 järjestön sisäistä rakennetta uudistettiin niin, että työntekijät jaettiin toimintojen sisältöjen mukaisiin tiimeihin. Tiimejä on tällä hetkellä neljä: haittoja vähentävä tiimi, kuntouttava tiimi, viestintätiimi ja kehitystiimi. Tiimien tarkoituksena on edistää työntekijöiden purkumahdollisuuksia ja yhteistä ideointia sekä toimia organisaation sisäisen tiedottamisen kanavina.

Vuonna 2014 osallistuttiin Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen yhteisen tutkimusohjelmahankkeen valmisteluun erilaisten työpajojen merkeissä. Tutkimusohjelmahanke sai Raha-automaattiyhdistykseltä rahoituksen vuosille 2015-2018.

Omaiset Huumetyön Tukena ry:ssä siirryttiin kevään 2014 aikana käyttämään uutta jäsentietojärjestelmää, Avoine Oy:n tarjoamaa Yhdistysavain Rekisteriä. Vanha jäsenrekisteri tuhottiin ja sen sisältö siirrettiin uuteen järjestelmään. Uusi jäsenrekisterijärjestelmä on luotettava ja turvallinen. Jäsenrekisterijärjestelmä mahdollistaa monenlaisia uusia toiminnallisuuksia ja helpottaa jäsentietojen ylläpitämistä.

Viestintä ja vaikuttaminen

Järjestön viestinnän kohderyhmiä ovat muun muassa asiakkaat, järjestön jäsenet, muut päihdealan sekä laajemmin sosiaali- ja terveysalan järjestöt, pääkaupunkiseudun kunnat, yhteistyökumppanit, päättäjät ja suuri yleisö. Viestinnän avulla järjestö tiedottaa tarjoamistaan palveluista, tekee toimintaansa näkyväksi, osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä pyrkii vaikuttamaan esimerkiksi vallitsevaan asenneilmapiiriin ja siihen, miten päihteitä käyttävät, kuntoutujat ja heidän läheisensä huomioidaan yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja millaisia palveluita heille on tarjolla.

Vuonna 2014 järjestö panosti viestinnässään erityisesti kaikista heikoimmassa asemassa olevien päihteiden käyttäjien aseman esille tuomiseen, visuaalisen ilmeensä ja nettisivujen uudistamiseen sekä julkaisutoimintaan.

Viestinnän avulla järjestö tiedottaa tarjoamistaan palveluista, tekee toimintaansa näkyväksi, osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä pyrkii vaikuttamaan vallitseviin epäkohtiin.

Visuaalisen ilmeen uudistus

Järjestön visuaalinen ilme uudistui vuonna 2014. Järjestö sai raikkaan ja selkeän ilmeen sekä uuden, toiminnan luonnetta paremmin kuvastavan logon. Vanha ilme ehti palvella yli kymmenen vuotta, joten järjestön ilme haluttiin päivittää ajan tasalle.

Uuden logon lumihiutalekuviossa voi nähdä ryhmän, verkoston, ja yhdessä tekemisen sekä vertaistuen symboliikkaa. Kuviossa sen eri osaset liittyvät yhteen joksikin, mikä on enemmän kuin osiensa summa. Näin logo kunnioittaa kauniisti ryhmätyön ja vertaistuen ympärille muodostuneen yhdistyksen historiaa ja arvoja, jotka ovat edelleen vahvasti läsnä kaikissa järjestön toiminnoissa.

Nettisivut ja kaikki järjestön materiaalit, kuten käyntikortit, esitteet ja muut julkaisut, uudistettiin uuden ilmeen mukaiseksi. Nettisivujen uudistuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota sivujen toimivuuteen käyttäjän kannalta. Kaikki palvelut ryhmiteltiin uudelleen siten, että sivuilla vieraileva löytää helposti juuri hänelle tai omalle läheiselle suunnatut palvelut. Valikkorakenteesta pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeä ja informatiivinen, jotta sivujen käyttäjän ei tarvitse pohtia, mistä tarvitsemansa tiedon löytää. Myös esitteet uudistettiin täysin sekä visuaalisesti että sisällöllisesti.

Julkaisutoiminta

Omaiset Huumetyön Tukena ry julkaisee vuosittain vuosikertomuksen sekä toimintasuunnitelman. Muuta julkaistavaa materiaalia ovat esimerkiksi erilaiset työmallit, tutkimukset ja selvitykset sekä jäsenille suunnatut jäsenkirjeet. Järjestö on vuosien saatossa julkaissut toimintaansa liittyviä tutkimuksia ja työmalleja. Järjestö panostaa omaan julkaisutoimintaansa, jotta kattavassa palvelukokonaisuudessa tehtävä työ saadaan mahdollisimman hyvin tehtyä näkyväksi ja muiden toimijoiden hyödynnettäväksi. Julkaisut valottavat järjestössä tehtävän työn tuloksellisuutta, hyötyjä, vaikutuksia ja haasteita.

Vuoden aikana julkaistiin kaksi teosta: *Tää on meidän juttu – päihdetyön vertaistoiminnan opas* sekä *Baobabpuussa ei ole piikkejä – Senegal suomalaisin silmin.*

Järjestön jäsenille suunnattu jäsenkirje ilmestyi vuonna 2014 kolme kertaa ja se postitettiin jäsenille suoraan kotiin. Vuoden aikana julkaistiin kaksi teosta: *Tää on meidän juttu – päihdetyön vertaistoiminnan opas* sekä *Baobabpuussa ei ole piikkejä – Senegal suomalaisin silmin.* Painetun version lisäksi molemmista teoksista on saatavilla elektroninen julkaisu, joka on vapaasti luettavissa järjestön nettisivuilla.

Tää on meidän juttu – päihdetyön vertaistoiminnan opas toteutettiin ja julkaistiin yhdessä A-klinikkasäätiön Helsingin Vinkin kanssa. Se kertoo käytännön tasolla Osis-kumppanuushankkeessa tehdystä vertaistoiminnan kehittämisestä, menetelmistä ja havainnoista sekä vertaisten ja ammattilaisten yhteistyöstä. Kirja kuvaa, kuinka vertaisten avulla on tavoitettu syvällä päihdemaailmassa eläviä ihmisiä ja heitä on saatu palvelujärjestelmän piiriin. Teos on tarkoitettu ammattilaisille, alan opiskelijoille ja vertaistoiminnan kehittämisestä kiinnostuneille.

Baobabpuussa ei ole piikkejä – Senegal suomalaisin silmin sai Ulkoministeriöltä viestintä- ja kehityskasvatusrahoitusta. Teos julkaistiin loppuvuodesta. Kirja kertoo kohtaamisista ja yhteentörmäyksistä suomalaisen ja senegalilaisen kulttuurin välillä. Se pohtii kahden kulttuurin välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia suomalaisesta näkökulmasta Senegalia käsittelevien tarinoiden kautta. Kirjan kertojana on Länsi-Afrikassa paljon matkustellut kirjailija Margherita Zilliacus. Pääroolissa ovat Zilliacuksen elämänmakuiset tarinat ja niiden henkilöhahmot sekä valokuvaaja Pekka Niittyvirran upeat kuvat. Lisäksi kirjassa on kuvia senegalilaiselta valokuvaaja Behan Tourélta. Tarinat on kääntänyt ruotsista Jaana Novitskij. Kirjaa on tarkoitus tarjota pääkaupunkiseudun koulujen käyttöön kouluissa tehtävän kehityskasvatuksen tueksi.

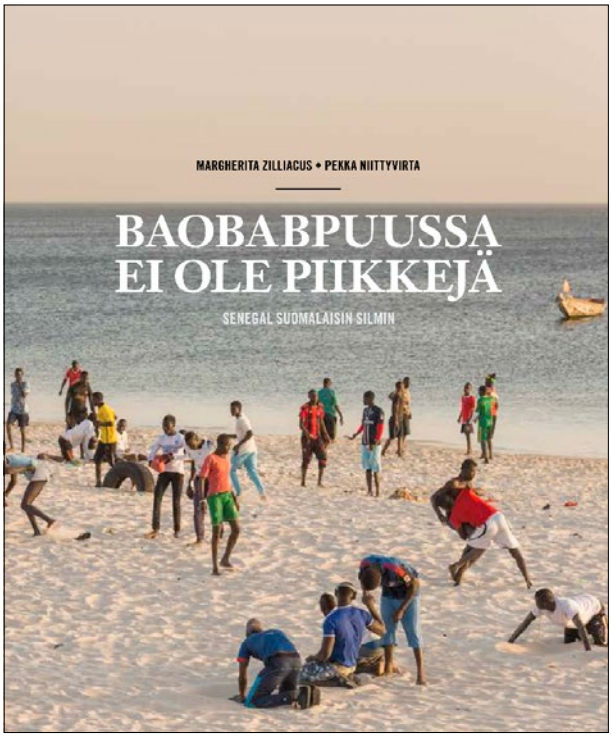

Vaikuttamistyö

Järjestö pyrkii kaikessa toiminnassaan edistämään päihteitä käyttävien, kuntoutujien ja heidän läheistensä yhteiskunnallista asemaa. Järjestö pyrkiikin osallistumaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ottamalla kantaa esimerkiksi päihdepalveluihin, niiden järjestämiseen ja saatavuuteen. Tässä vaikuttamistyössä tehdään myös yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Järjestössä on panostettu erityisesti palveluohjauksellisen työotteen levittämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon alalle. Palveluohjauksellisen työotteen tunnettavuuden lisääntymistä on edistetty muun muassa tekemällä tiivistä yhteistyötä Suomen palveluohjausyhdistyksen (SPO ry) kanssa sekä järjestämällä palveluohjausta esitteleviä infotilaisuuksia alan oppilaitoksissa. Keväällä 2014 järjestettiin Sote-uudistuksen haasteita ja mahdollisuuksia käsittelevä tilaisuus yhdessä SPO ry:n ja Kurvin järjestötoimijat verkoston kanssa. Tilaisuus oli suunnattu sosiaali- ja terveysalan työntekijöille ja tilaisuuteen otti osaa noin 50 henkeä.

> Asunnottomien yössä haluttiin muistuttaa erityisesti kaikista heikoimmassa asemassa olevien päihteitä käyttävien vaikeasta asumistilanteesta. Tutkimusten mukaan päihdehuollon huumeasiakkaista noin joka kymmenes on asunnoton.

Järjestö toimi aktiivisesti Ehkäisevän päihdetyön verkostossa, jota koordinoi EHYT ry. Verkosto kokoaa yhteen 35 Suomen merkittävintä päihdetyön asiantuntijajärjestöä. Verkosto toimii muun muassa yhteiskunnallisen vaikuttamistyön vahvistamiseksi, kansalaisten äänen näkyväksi saattamiseksi, synergian löytämiseksi ja tiedon jakamiseksi. Samalla se tarjoaa keskustelufoorumin päihdealan järjestötoimijoille. Verkoston alla toimii erilaisia työryhmiä, joista Omaiset Huumetyön Tukena ry on ollut vahvimmin mukana viestintä- ja huumetyöryhmän toiminnassa. Vuonna 2014 verkosto otti kantaa muun muassa alkoholimainontaa säätelevään lakiin, raittiuslakiin sekä sosiaalihuoltolakiin. EPT-verkosto järjesti yhdessä EHYT ry:n kanssa toukokuussa Päihdepäivät, jossa Omaiset Huumetyön Tukena ry oli läsnä sekä omalla että EPT-verkoston yhteisellä näyttelypisteellä.

Omaiset Huumetyön Tukena ry teki yhteistyötä vaikuttamisviestinnässä Omaiset Mielenterveystyön Tukena, Uusimaa ry:n kanssa. Järjestöt järjestivät yhdessä

kuntapäättäjille, kansanedustajille ja muille vaikuttajille suunnatun aamiaistilaisuuden, johon otti osaa yli 30 päättäjää pääkaupunkiseudulta. Lokakuussa järjestetyssä tilaisuudessa käsiteltiin niitä haasteita, mitä päihde- ja mielenterveysasiakkaat kohtaavat arjessaan. Aihetta lähestyttiin niin asiakkaan, läheisen kuin työntekijänkin silmin.

Omaiset Huumetyön Tukena ry oli vuonna 2014 ensimmäistä kertaa mukana järjestämässä Asunnottomien yötä Helsingissä Vaasan aukiolla yhdessä Asunnottomien yön kansalaisliikkeen, Vailla vakinaista asuntoa ry:n ja A-klinikkasäätiön sekä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa. Asunnottomien yötä vietetään vuosittain YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisena päivänä 17.10. ja kyseessä onkin Suomen suurin sosiaalialan mielenilmaus. Mukana olollaan Omaiset Huumetyön Tukena ry halusi muistuttaa erityisesti kaikista heikoimmassa asemassa olevien päihteitä käyttävien vaikeasta asumistilanteesta. Etenkin pääkaupunkiseudulla, missä asuminen on kallista, asuminen voi ajautua kriisiin nopeasti erilaisten sosiaalisten ongelmien kuten päihde- ja mieleterveysongelmien vuoksi. Tutkimusten mukaan päihdehuollon huumeasiakkaista noin joka kymmenes on asunnoton.

Järjestöt halusivat kunnioittaa huumeisiin kuolleiden muistoa ja ilmaista huolensa lisääntyneistä huumekuolemista. Vuonna 2014 huumeita löydettiin yhteensä 350 vainajasta ja vuotta aiemmin 309 vainajasta.

Perinteinen Huumeisiin kuolleiden muistotilaisuus järjestettiin marraskuussa Helsingin Vanhassa kirkossa. Tilaisuus oli samalla osa Ehkäisevän päihdetyön viikkoa. Mukana olivat Irti Huumeista ry, Omaiset Huumetyön Tukena ry, Stop Huumeille ry, Kris-Etelä-Suomi ry sekä Helsingin tuomiokirkkoseurakunta. Tilaisuudella haluttiin kunnioittaa vuoden aikana huumeisiin kuolleiden muistoa ja ilmaista huoli lisääntyneistä huumekuolemista. Vuonna 2014 huumeita löydettiin yhteensä 350 vainajasta ja vuotta aiemmin 309 vainajasta.

Sekä Asunnottomien yö että Huumeisiin kuolleiden muistotilaisuus olivat tapahtumia, jotka oli suunnattu paitsi päättäjille myös suurelle yleisölle. Järjestössä onkin katsottu tärkeäksi tuoda esille vaikeassa elämäntilanteessa olevien päihteitä käyttävien ihmisten tilannetta ja heidän kohtaamiaan haasteita myös suurelle yleisölle esimerkiksi median ja erilaisten tilaisuuksien kautta. Tämä tarkoittaa myös aktiivisuutta sosiaalisessa mediassa, Facebookissa ja Twitterissä, joka järjestössä otettiin käyttöön marraskuussa 2014. Sosiaalisen median kautta on mahdollista välittää ajankohtaista tietoa, vaikuttaa asenteisiin ja tehdä järjestössä tehtyä työtä tunnetuksi sekä ottaa kantaa ajankohtaisiin aiheisiin.

Talous

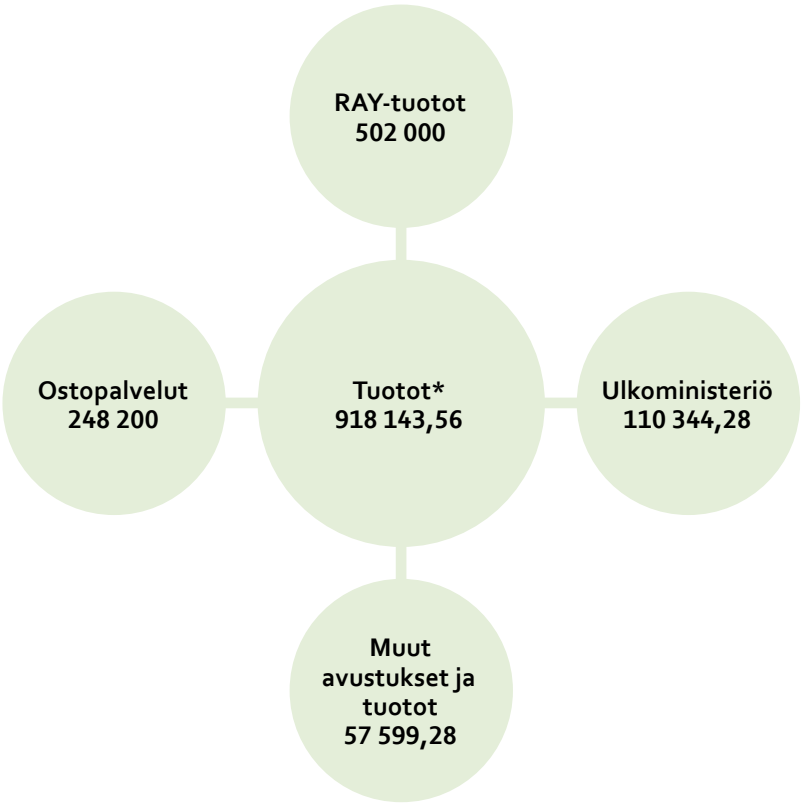

Elämäntaitoryhmätoiminta AK2	
RAY	100 000
Vantaan kaupunki	900

Avoimet ovet, palveluohjaus ja läheispalvelut (OmaTila) AK6	
RAY	155 000
Helsingin sosiaali- ja terveysvirasto	21 000
Kirjatuotot	55

Hallinto (yhdistyksen koordinointi ja viestintä) AK4	
RAY	75 000
Jäsenmaksut	635
Kirjatuotot	95

Verna-projekti (OSIS)	
RAY	72 000

Satu-projekti	
RAY	100 000

Jälkipolku hoito-ohjelma	
Kuntien ostot	248 200
Stiftelsen 7:nde Mars Fonden	3 000
Koulutuskorvaus	10 728,30
Muut tuotot	548,08

Sopi Jikko -kehitysyhteistyöhanke	
Ulkoasiainministeriö	101 957,55
Ulkoasiainministeriö (konferenssi-matkatuki)	2 386,73
Mannerheimin lastensuojeluliitto	2 000
Varainhankinta, vapaaehtoistyö ja tavaralahjoitukset	16194

Kehityskasvatushanke: Baobabpuussa ei ole piikkejä -kirja	
Ulkoasiainministeriö	6 000
Varainhankinta ja vapaaehtoistyö	2443,90

*) Vuoden 2014 RAY-tuotoista yhteensä 10 352,64 euroa (Satu-projekti) siirtyy käytettäväksi vuodelle 2015.

Tilinpäätös vuodelta 2013

Tuloslaskelma		1.1.–31.12.2014		1.1.–31.12.2013
Varsinainen toiminta				
Tuotot		893 228,84		759 260,90
Kulut				
Henkilöstökulut	627 008,17		509 768,25	
Muut kulut	280 521,66	907 529,83	249 195,64	758 963,89
Tuotto-/kulujäämä		–14 300,99		297,01
Varainhankinta				
Tuotot		14 014,00		15 975,65
Kulut		0,00		0,00
Tuotto-/kulujäämä		–286,99		16 272,66
Sijoitus- ja rahoitustoiminta				
Tuotot		548,08		19,08
Kulut		–6,44		0,00
Tuotto-/kulujäämä		254,65		16 291,74
Satunnaiset erät		0,00		0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		254,65		16 291,74

Vuoden 2014 arvio

Vuosi 2014 oli taloudellisesti haastava, mutta tilikauden tulos oli kuitenkin ylijäämäinen. Järjestön hallitus joutui arvioimaan tilannetta loppuvuoden kokouksissa ja tekemään strategisia päätöksiä, jotta pystyttiin tarjoamaan henkilökunnalle töitä sekä asiakkaille laadukkaita palveluita. Järjestön toiminnat pystyttiin ylläpitämään suunnitellusti sekä tavoitteiden mukaisesti. RAY-avusteisten toimintojen kulut vastasivat pääpiirteittäin talousarvioita. Jälkipolku hoito-ohjelmaan kohdistuneet kuntien ostot hiipuivat hieman loppuvuotta kohden ja tuotto laski vuodesta 2013. Järjestö kasvoi vuonna 2014 neljällä uudella työntekijällä. Työntekijöitä ei pystytty palkkaamaan heti vuoden alusta, mikä tuotti hieman säästöjä palkkakuluissa suunnitelluista arvioista. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että vuoden 2014 kokonaistavoite talouden suhteen toteutui hyvin ja suurin piirtein suunnitellusti.

Päätoimisen henkilökunnan lukumäärä oli vuoden 2014 lopussa neljätoista. Asiakastyössä oli kymmenen ja hallinnossa neljä työntekijää.

Tulevaisuuden näkymiä

Oletettavasti kuntien säästötoimet tuottavat haasteita järjestön ostopalvelutoiminnalle lähivuosina. Tilannetta ja toimintaympäristön muutoksia on vaikea ennakoida ja tulevat kilpailutukset tulevat määrittelemään järjestön ostopalvelutoiminnan tulevaisuuden. Näiden seikkojen vuoksi järjestöltä vaaditaan jatkuvaa toiminnan arviointia ja kehittämistä.

RAY-avusteisten toimintojen ja projektien osalta tulevaisuus näyttää varsin valoisalta. Ainoastaan hallinnon rahoituksen kanssa järjestö on ollut tiukoilla. Mitä enemmän järjestöllä on toimintoja ja projekteja, sitä suuremmaksi hallinnon tarve ja työmäärä kasvaa. Hallinto luo puitteet eri toimintojen kehittämiselle sekä toteuttamiselle ja järjestön kattava palvelukokonaisuus edellyttää järjestöltä erittäin vahvaa panostusta hallintoon.

Organisaatiossa panostetaan palveluiden laatuun ja jatkuvaan kehittämiseen tulevaisuutta silmällä pitäen. Prosesseja tarkastellaan, arvioidaan ja suunnitellaan tarkasti. Järjestön toimintojen kehittäminen tähtää aina asiakaslähtöisyyteen ja uudet innovaatiot nousevat aidosti asiakkaiden tarpeista. Keskikokoisella järjestöllä on konkreettinen mahdollisuus reagoida nopeasti ja muuttaa toimintojen suuntaa asiakaskunnasta ja palvelujärjestelmästä nousevien tarpeiden mukaisesti.

Henkilöstö ja työhyvinvointi

Järjestössä työskenteli vuonna 2014 viisitoista (viisi enemmän kuin edellisenä vuonna) vakituista työntekijää. Päätoimisen henkilökunnan lukumäärä oli vuoden

2014 lopussa neljätoista. Jälkipolku hoito-ohjelmassa työskenteli myös kolme kokemusasiantuntijaa kuntouttavassa työtoiminnassa. Lisäksi käytettiin tilapäistä henkilökuntaa, joille maksettiin tuntipalkkaa tai palkkioita.

Asiakastyötä tekeviä työntekijöitä oli kymmenen. Hallinnon työntekijöitä oli neljä. Toiminnanjohtaja toimii ainoana esimiehenä järjestössä. Työyhteisön luottamushenkilönä toimii kehittämiskoordinaattori Katja Malin-Kaartinen.

Yhdistyksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti arvot ja yhdessä luodut toimintatavat. Työyhteisössä vallitsee hyvä, avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri. Jokaisella työntekijällä on omalta osaltaan vastuu ylläpitää hyvää järjestön sisäistä toimintakulttuuria. Järjestön toiminta on tavoitteellista ja laadukasta. Työhyvinvointiin panostetaan, jotta vaativaa työtä jaksetaan tehdä kehittävällä ja positiivisella työotteella. Työnantaja järjesti työntekijöille kaksi erillistä ryhmätyönohjausta kerran kuukaudessa. Toiminnanjohtajalla oli järjestetty oma työohjaus. Vuonna 2014 järjestettiin kaksi koko työyhteisön yhteistä kehittämispäivää. Lisäksi kaikille työntekijöille järjestettiin kehityskeskustelu. Työnantaja tukee työntekijöiden työssä jaksamista myös virikesetelien muodossa sekä neljä kertaa vuodessa järjestettävillä virkistyspäivillä.

Henkilöstökulut	1.1–31.12.2014	1.1–31.12.2013
Palkat ja palkkiot	517 779,48	421 697,13
Eläkekulut	88 788,84	71 926,29
Muut henkilösivukulut	20 439,85	16 144,83
Henkilöstökulut yhteensä	**627 008,17**	**509 768,25**

Hyvä hallinnointitapa ja sisäinen valvonta

Järjestön tilinpäätös on laadittu toiminnanjohtajan sekä kirjanpitäjän yhteistyönä. Järjestöllä on sääntöjen mukainen ja lain velvoittama tilintarkastus. Tilintarkastuksen tehtävänä on varmistaa, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot järjestön taloudesta ja sisällöllisestä toiminnasta. Tilintarkastajana on toiminut vuodesta 2012 lähtien Terja Artimo KHT PricewaterhouseCoopers Oy:stä.

Hallituksella ja toiminnanjohtajalla on vastuu siitä, että sisäinen valvonta on järjestetty ja se toimii asianmukaisesti. Järjestöllä on olemassa taloussääntö, joka ohjaa toimintaa. Työntekijöiden työsopimukset on laadittu kirjallisesti ja ne noudattavat voimassaolevia lakeja sekä asetuksia. Henkilöstön työnkuvat on määritelty ja mahdolliset varamiesjärjestelyt selvitetty. Asiakas- ja jäsenrekistereistä on laadittu henkilötietolain edellyttämät rekisteriselosteet ja rekisterien käyttöoikeudet on rajattu vain kyseisiä rekistereitä ylläpitäville henkilöille.

Tositteet ja niihin liittyvät dokumentit sekä muut kirjanpitokirjat arkistoidaan ja säilytetään kirjanpitolain mukaisesti. Pankkitilien ja verkkopankkitunnusten käyttöoikeudet on määritelty ja hyväksytty asianmukaisesti. Laskujen ja kuittien hyväksyminen tapahtuu toiminnanjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan toimesta. Maksetut palkat hyväksytään esimiehen toimesta ennen maksutapahtumaa. Taloushallinto- ja maksuliikenneohjelmiston käyttöoikeudet on määritelty ja hyväksytty asianmukaisesti. Työntekijöiden käyttöön myönnetyistä maksuaikakorteista on asianmukaiset päätökset ja korttien käyttöä valvotaan.

Järjestön omaisuus on vakuutettu. Tietoturvaratkaisujen ylläpidosta ja tietojärjestelmien varmuuskopioinneista huolehditaan säännöllisesti. Organisaatioon ja toimintaan liittyviä keskeisimpiä riskejä kartoitetaan jatkuvasti.

Hallituksen kokoukset dokumentoidaan kirjallisesti. Hallitus seuraa säännöllisesti toimintasuunnitelman toteutumista. Hallituksen kokouksiin toimitetaan säännöllisesti selvitys järjestön taloudellisesta tilanteesta. Talousarviota verrataan säännöllisesti toteumaan ja poikkeamat analysoidaan tapauskohtaisesti. Tilintarkastajan raportointi käydään läpi hallituksessa.

OHT ry tase 31.12.2014

OHT ry

TASE	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat		
Siirtosaamiset	44 988,67	47 491,14
Rahat ja pankkisaamiset	81 183,21	62 707,12
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	126 171,88	110 198,26
	126 171,88	110 198,26
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Toimintapääoma	4 186,56	–12 105,18
TIlikauden alijäämä/ylijäämä	254,65	16 291,74
Oma pääoma yhteensä	4 441,21	4 186,56
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Ennakkomaksut	19 099,72	11 774,63
Ostovelat	3 804,43	3 417,13
Siirtovelat	86 872,82	81 309,65
Muut lyhytaikaiset velat	11 953,70	9 510,29
Lyhytaikainen yhteensä	121 730,67	106 011,70
	126 171,88	110 198,26

Omaiset Huumetyön Tukena ry

Omaiset Huumetyön Tukena ry on päihdealan järjestö, joka tarjoaa asiakaslähtöisiä ja avohoidollisia päihdepalveluja päihteitä käyttäville ja kuntoutuville sekä tukee heidän läheisiään. Yhdistys on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton.

- Palveluja päihteitä käyttäville
- Palveluja päihdekuntoutujille
- Palveluja läheisille
- Palveluja sosiaalialan ammattilaisille ja opiskelijoille
- Kehitysyhteistyötä

RAY TUKEE
ray
HYVIÄ TEKOJA